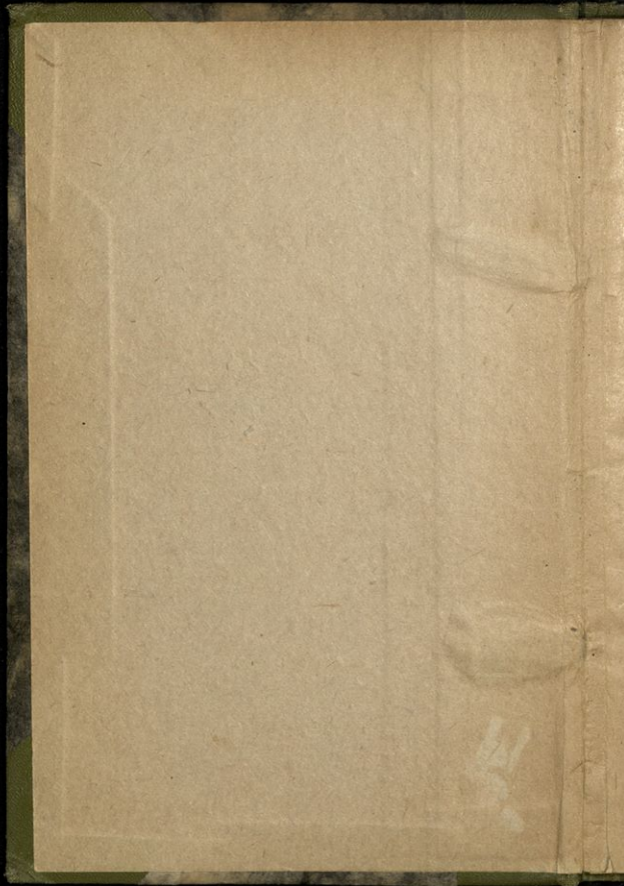
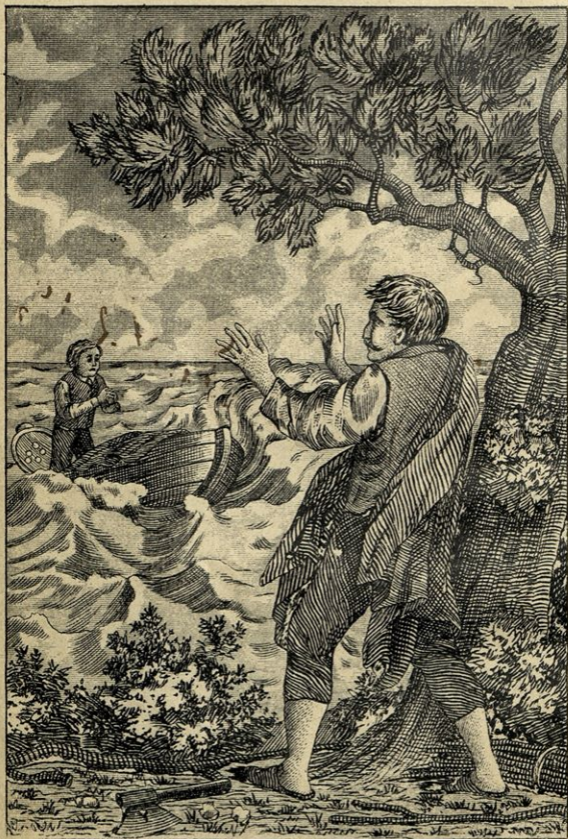

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

110226

Mladi samotár.

Povest.

Spisal

Krištof Šmid,

poslovenil

P. Adolf Mayr.

V Ljubljani.

Tisk in založba J. Blasnikovih naslednikov.

1894.

110226

110226

93.

D.F. 5775/1952

Prvo poglavje.

Zeleni otok.

Mali Bogomir je postal v svojem dvanajstem letu samotár. Stanoval je daleč od svojih starišev v skalnatej votlini, okoli katere se je razprostirala strašna puštinja. Obleka mu je bila rujava pusta halja, konopna vrvica služila mu je v pas, in mesto čevljev nosil je lesene coklje, ki jih je z močnimi usnjatimi jermeni privezal na boso nogo. Jedel je samo ribe, korenine in zelišča; kruha ni okusil in le o velikonočnem času povžil je nekoliko jajec. S hladnim studencem gasil si je žejo, in mesto postelje imel je ležišče iz mahu.

Kaj ne, prav čudno in skoraj neverjetno zdi se ti to, ljubi čitatelj! Vsak, ki o tem čuje, rekel bode, da je bil Bogomir nespameten deček in tudi njegove starše bo grajal, češ, da niso previdno ravnali, ker so njemu, še nedoraslemu dečku, dovolili tako nezaslišano strogo živeti. A vendar ne smemo grajati niti Bogomira niti njegovih staršev, kajti koncem se bomo prepričali, da bi se bili pre-naglili enako onemu, ki prej sodi o kakej

dogodbi, nego jo po vsem pozna, Bogomir je ravnal popolnoma razumno in tudi njegovi starši niso mogli imeti ničesar zoper to. Da, ravno po tem samotarskem življenji postal je prav dober deček, tako, da jih ni veliko, ki bi ga presegali v pobožnosti do Boga in v dobrotljivosti do ljudi.

Dokaj zanimivo je slišati, kako se je vse to dogodilo. — Bogomirovi starši so bili prav pošteni in bogaboječi ljudje. Imeli so sedmero otrok; najstarši bil je Bogomir. Oba, oče in mati, trudila sta se po moči, da sta pošteno vzgojala svoje otroke. Oče, Filip po imenu, obdeloval je svoje malo polje, travnik in vrt sé sadnim drevjem poleg hiše tako marljivo, da so bili obilno preskrbljeni vsi domači s kruhom, mlekom in sadjem. Pečal se je tudi s čebelorejo, in ker jo je dobro umel, imel je še precej sreče pri njej. Znal je tudi kaj spretno plesti košarice; prav rad se je bavil s tem in njegovi otroci so morali lušiti vrbove šibice, ali mu postreči s kako drugo rečjo, da je tem urneje šlo delo izpod rok. Vrh tega je še pomagal ribe loviti bogatemu ribiču iz vasi, in tudi pri tem je imel zmiraj kak mal zaslužek. Mati je prav dobro gospodinila; marljivo je pletla ribiške mreže, za koje so jej hčere presti morale konopnino. Tako ni nikoli zmanjkalo otrokom potrebnega živeža. A kot svojo najmenitnejšo dolžnost smatrali so starši: pobožno in dobro vzgojo svojih otrok. „Najboljša dedščina, ki jim jo moreva zapustiti,“ djala sta večkrat, „je dobra vzgoja.“

Bogomir je bil silno nadarjen otrok in ljubček svojih staršev. Bil je bistrega duha,

uren in spreten v vseh rečeh, pri delu prav posebno priden ter vljuden in postrežljiv vsem ljudem. Bil je vitke rasti, lepega in cvetočega obraza. Imel je živ in bister pogled, nežne obrvi in svetlorujave kodraste lase; bil je zares zal deček. Tudi siva ribiška obleka, kojo mu je podaril njegov krstni boter Tomaž: kratka suknjica ter hlače do petá, podala se mu je kaj dobro.

A, dasiravno je bil Bogomir tako nadepln deček, imel je vendar tudi svoje napake. Bil je močno svojeglav, zmiraj je morala njegova obveljati, ako mu je kdo kaj ugovarjal, se je togotil in mnogokrat svojih staršev ni prej ubogal, nego so ga s silo k temu primorali. Svoje brate in sestre je hotel v strahu imeti; ako so se mu le količkaj vstavljali, se je jezil ter ž njimi prepiral in jim dajal neprijazne, ostre besede. Ker je včasi smel iti h kosilu k svojemu stricu, bogatemu ribiču in je tam boljša jedila dobival, mu uže več ni dišala domača priprosta hrana. Pri jedi je sem in tam godrnjal in v svojej nevolji zdelo se mu je komaj vredno zahvaliti se zanj Bogu in staršem. Starši so ga skoraj vsak dan zato svarili. Res, da je odkritosrčno obžaloval svoje pregreške, jih objokoval ter obljuboval poboljšati se; a kmalu je zašel zopet v svoje stare razvade. Njegovi starši so bili vsled tega, res žalostni, bali so se, da iz njihovega sinkota nič prida ne bo in da bo njih lepo upanje splavalo po vodi. Njegov krstni boter, stari ribič, pa, rekel mu je večkrat: „Bogomir! Bogomir! pazi! Ljubi Bog te mora še v kako posebno šolo poslati in te prav trdo prijeti, preden bo še kaj iz tebe!“

Z višine, kjer je stala očetova hiša, imeli so silno daljni razgled na morje. Posebno lepo je bil videti mali otok, katerega je oko doseglo tudi skozi izbina okna. Ta otok je bil popolnoma obraščen s košatim drevjem ter raznim zelenim grmovjem; imenovali so ga zato tudi: Zeleni Otok. Na tem otoku ni nihče bival; vendar pa se je peljal oče včasih tje, da je narezal vrbovih šib, katerih je bilo v izobilju tam, koje je rabil potem pri pletenju košaric. Bogomir, ki je bil uže dovolj krepak, da je očetu lahko pomagal veslati ter rezati vrbe, je večji del smel iti z očetom na otok, kar ga je vselej močno veselilo.

Nekega večera pravi mu oče: „Ako nebo in morje tako tiho in mirno ostane, kakor danes večer, peljeva se jutri zarano na otok.“ Bogomir je veselja kar poskočil in same radosti je komaj spal. Ko je dan napočil in se je prikazala jutranja zora ter je svetla danica bolj in bolj obledavala, bil je Bogomir uže pokonci. Prav pridno je pomagal materi, da je nanosila v čoln vse, česa sta potrebovala na poti. Prigodilo se je bilo uže jedenkrat, da se je vreme naglo prevrglo in sta oče in sin tri dni ostati morala na otoku ter veliko trpela vsled pomanjkanja hrane. Mati ju je toraj dobro preskrbela s kruhom, mlekom in sirovim maslom. Dala jim je seboj tudi lonec in prsteno skledo, da si skuhata, če treba, gorko juho, slednjič prinesla je še očetov gosti, volneni plašč kot odejo, ako bi vtegnila prenočiti na otoku.

Ko je bilo uže vse pripravljeno za odhod, šel je Bogomir po novi slamnik, ki mu

ga je kupil njegov krstni boter Tomaž na zadnjem semnji. Marta, prijazna Bogomirova sestrice, podarila mu je lep zelen trak, ter ga v naglici pripela z nekoliko iglami na klobuk. „Bogomir!“ rekel je zdaj oče, „vzemi seboj še nekaj košaric, ker jih bova potrebovala.“ — „I, čemu neki?“ vprašal je Bogomir. „Boš uže videl,“ je smehljaje odgovoril oče, „mi mar ne prisojaš, da bode tako prav?“ Ravno tako delaš meni, kakor mnogi ljubemu Bogu, ki bi uže vse naprej radi vedeli, zakaj Bog to ali ono stori, ali storiti dopušča. Stori to, kar ti velevam in videl boš, da bode prav.“ Bogomir je šel ter prinesel košarice.

Oče in Bogomir sta se podala na pot. Mati in otroci spremili so ju doli do morja, k čolnu ter so še dolgo klicali za njima: „Srečno pot, da se vrnete zdrava!“ Bogomir je z očetom vred tako urno veslal, da se je do dobrega ogrel in je svojo lahko suknjico sleči moral. Srečno sta dospela k otoku; veslala pa sta še nekoliko okoli otoka, da sta našla kraj, kjer so bile najlepše vrbe in je bilo tudi lahko iti na suho. Tu sta izstopila in oče je z vrvjo privezal čoln k bližnej vrbi. Takoj sta pričela delo. Oče je sekal z ročno sekuro vrbove veje, ter jih s šibicami povezoval v butare. Bogomir je s svojo malo sekirico ravno tako delal, samo da je v manjše butare vejice povezoval. Potem sta jih nosila — oče večje butare, a Bogomir manjše — v svoj čolnič. Veselilo je očeta, ker mu je njegov Bogomir tako pridno pomagal. „Tako je prav!“ je djal, „otroci morajo po svojih močeh pomagati staršem. Ako oče težko butaro rad zadene, naj tudi sin lažjo voljno nosi.“

Ko sta znosila butare v čoln, rekel je oče: „Odpočijva se zdaj ter použijva najino kosilo! Po končanem delu je počitek sladak in jed še enkrat bolje diši.“ Bogomir je z veseljem stregel svojemu očetu. Prinesel je vrček mleka pod košato topol na morskem obrežji, nadrobil kruha v prsteno skledo in vanjo nalil mleka. Opravila sta — kakor vselej doma — svojo molitev, ter sedla na lepo zeleno trato. Sladko frišno mleko dišalo jima je kaj dobro. Ko je bila skleda izpraznjena, prigriznila sta tudi s sirovim maslom namazanega kruha. Med jedjo pravil je oče, da je njegov stari oče nekdam stanoval na tem otoku, a se kasneje preselil tje čez na deželo. „Bil je bogaboječ, pošten mož,“ djal je oče, „in v tistej hiši onkraj, poleg vasi, ki jo je postavil, bivamo še zdaj mi njegovi vnuki in pravnuki.“ — „Prav je imel moj praded,“ rekel je Bogomir, „da je bližej ljudi prišel; na tem otoku je sicer res lepo, ali za vse na svetu ne hotel bi tako oddaljen od ljudi tukaj prebivati.“

Ko sta se nasitila ter zahvalila Boga za njegove dari, rekel je oče: „Neko posebno veselje ti hočem zdaj narediti! Pojdi po košarice v čoln in idi z menoj!“ Oče je peljal Bogomira globoko v goščavo. Prišla sta do zelenega prostora, kjer je stal krasen oreh.

Drevo, polno zrelih orehov, razprostiralo je svoje lepe listje daleč v ozračje. Ko ga Bogomir tako nepričakovano pred seboj zagleda, se je srčno razveselil. Saj o njem nikoli ničesa slišal ni, ker uže več let orehi nič kaj obrodili niso. „Glej,“ djal je oče, „ta oreh je zasadil tvoj praded. Od drugih dreves

ki jih je tudi on vsadil, ostalo jih je le malo še. Tam na skali pa je v starih časih stala hiša poštenega moža.“

Bogomir je hvalil svojega pradedu, da je vsadil ta lepi oreh. Koj je začel poberati orehe, ki so z drevesa popadali ter sem ter tje po travi ležali. Sè zobmi je oluščil zeleno lupino, rujavo pa je poskušal pregrizniti, da bi jedro venkaj dobil. Ali težko mu je šlo, zato je rekel očetu: „Zakaj neki je Bog z dvema lupinama obdal sladko jedro, jedna je grenka ko žolč, a druga trda ko kamen?“ — „Ljubi Bogomir,“ djal je oče, „iz najmodrejšega namena je tako storil Bog. S trdo lupino je hotel dobro zavarovati okusno jedro, iz katerega ima postati mogočno drevo; grenka luščina pa brani mišim ter drugim glodalkam, da jedra ne požró. Verjeten je tudi drug namen: Bog nam je hotel v podobi pokazati, kako naj sodimo v grenkosti in težavah, ki nas na tem svetu zadenejo. Kakor teh orehov vkljub grenki in trdi lupini ne zaničujemo in ne mečemo proč, ampak jih kot dar božji imamo zavaljo sladkega koristnega jedra, tako naj sodimo tudi o križih in težavah, ki nam jih Bog pošilja. Vnanje, kar najprej okusimo, seveda — je grenko in trdo; ali trdno moramo upati, da pridemo kdaj tudi do sladkega jedra, ki nam bode v prid in blagor.“

Oče je zdaj splezal na drevo, ter jel otresati vejo za vejo. Vesel je Bogomir v svojo košarico nabiral orehe, ki so se nanj vsuli kakor dež. Ni se zmenil, ako je tudi kako na glavo dobil, še smejal se je. Ali s časoma postal je ta orehovi dež, kakor je sam rekel, le presilen in moral se mu je nekoliko vmak-

ni. Kolikokrat je bil košarico napolnil, hitel je ž njo k čolniču, stresel vanj orehe in tekel s prazno košarico zopet k drevesu, pod katerim je zmiraj na novo polno orehov ležalo. „Kako bodo mati veseli,“ zaklical je očetu, „ko pripeljeva toliko orehov! Kaka radost bo med brati in sestrami, ker bodem med nje lahko toliko orehov razdelil! Veselim se uže tega! Pač ni večjega veselja, nego tudi drugim veselje storiti!“

Drugo poglavje.

Vihar.

Med tem, ko sta Bogomir in njegov oče imela v temnem gozdiču le-ta opravke, nista kar nič opazila, da so se od dežele sem črni hudourni oblaki skupaj podili. Bogomir je bil ravno s polno košarico orehov zopet v čolnič stopil, jo izpraznil ter se veselil, ker je kup orehov tako naraščal, glej! vzdigne se najedenkrat vihar, da se je kar šibilo drevje ob bregu in penilo morsko valovje. Hipoma zažene se silen veter, odtrga čolniček in ga odnese po morji seboj. Bogomir, ves preplašen kriči na vse grlo. Prestrašeni oči hiti k bregu, toda nesrečnega dečka zagleda uže daleč na razburjenem morju. Valovi gonili so mali čolnič zdaj v višino, zdaj so ga potegnili zopet v globočino, da ga oče ni mogel videti; in tako se je čolnič zibal ter plaval vedno dalje in dalje. Oče je videl, kako je ubogi deček svoji roki stegoval zdaj proti nebu, zdaj proti bregu; njegovega stokanja

in vpitja pa ni mogel slišati, ker ga je zatopilo viharno šumenje drevja in silno bobnenje morja. V malo trenutkih se je nebo prevleklo s temnimi oblaki in črna noč je zagrnila morje. Mej strašnim grmenjem je švigala strela izpod sive megle v morje in blisk je za trenutke razsvitljeval črno obnebje in temno valovje. Samo kadar se je zabliskalo, je prepadeni oče videl, kako se je čolnič majal in kako je roki vil nesrečni Bogomir, ker bela rokava njegove srajce sta bila tudi od daleč še videti. Kmalu pa se je vlila močna ploha, ki je enako šumečemu pregrinjalu popolnoma zabranila razgled na morje.

Oče ni videl več svojega ljubega Bogomira in njegovega čolniča; tje pod neko vrbo je sédel in prebil celi večer ter vso noč brez tolažbe in v velikej žalosti. Doma pa so bili mati in otroci mej tem v velikih skrbeh. Ko je tako nagloma vstala nevihta in sta viharna noč in dež popolnoma zakrila Zeleni Otok, zaklicala je strahu bleda mati prestrašenim otrokom: „Otroci molite! Bog ne daj, da bi bila ta strašna nevihta vašega očeta in brata na širokem morju dohitela! To bi bilo grozno! Potem, Bog se ju usmili!“ Pokleknila je med svoje otroke in vsi so molili. Ko se je nevihta polehla in so zopet videli Zeleni Otok, gledali so neprestano mati in otroci skozi okno, ko bi kje zapazili čolnič; ali ni ga bilo več nazaj. Mati je bila vso noč v velikih skrbeh in ni skoraj očesa zatisnila.

Ko je naposled jutro nenavadno lepo in jasno napočilo, solnce uže visoko na nebu stalo in čolniča le ni bilo, postalo je materi

prav tesno pri srcu. Prišlo je poludne, a čakali so še vedno zaman; zdaj je njih skrb do vrha prikipela. Mati je tarnajoč tekla k ribiču ter mu potožila svojo revo. Ribič se je prestrašil, z glavo zmajal ter rekel: „Res čudno, da ju še ni! Grem sam pogledat tje na Zeleni Otok, kaj li počneta, ker ju tako dolgo ni nazaj.“ Šel je urno v čoln ter se odpeljal proti otoku.

Nemirno in težko so mej tem čakali doma mati in otroci. Čez dolgo vendar zagledajo čoln v daljavi. „Hvala Bogu,“ vsklikne mati, „Tomaž ni sam! Zdaj je vse dobro.“ Vesela je hitela k obrežju. Ali ko je čolnič bližej prihajal, rekla je prestrašena mati: „Kje je Bogomir?“ Oče je bil bled ko smrt, žalostno je pogledaval in molčal.

Sosed Tomaž pa je rekel materi: „Bog naj vas tolaži v vašej revii! Bogomir je v morji utonil. Vdajte se v voljo božjo! Kar Bog stori, vse prav stori. Bogomir je bil — dasiravno ne brez vsih napak — vendar le dober in pobožen deček in zdaj se mu, kakor upamo, v nebesih bolje godi nego nam na svetu!“

Ali matere ni bilo vtolažiti. Njena žalost je bila nepopisljiva. Tudi otroci so glasno jokali in stokali. Več niso mislili na Bogomirove razvade, ampak samo na njegove hvalevredne čednosti. Oče — sam silno žalosten — ni bil vstani tolažiti družih. Edina misel, ki jih je slednjič potolažila, zavoljo izgube, ljubega Bogomira je bila: „Bog je tako hotel, On ga je k sebi vzel, Njemu bodi tudi nazaj dan. V nebesih se bomo zopet videli z ljubim Bogomirom!“

Tretje poglavje.

Skalnati otok.

Bogomir, katerega so starši, bratje in sestre kot mrtvega objokovali, je še živel. Na razburjenem morji je sicer prestal smrtni strah, kajti mislil je, da se bo vsak trenotek čolnič prevrnil, ker so se tako silno zaganjali valovi v njega. Naposled so valovi zagnali čolnič na nek skalnat otok. Kakor hitro je Bogomir zapazil, da je čolnič na trdem obtičal, skočil je naglo iz njega, prebredel vspejneno vodo, ter splezal — dežja in morja premočen — na bližnjo skalo. Ko se je strahu nekoliko oddahnil, in se nazaj ozrl na viharno morje ter je videl, da je v varnem zavetju, je pokleknil in Boga s povzdignjenima rokama zahvalil, rekoč: „Ti o Gospod, kateremu so pokorni vetrovi in morje, Ti, ki sem Te v smrtnem strahu pomoči prosil, Ti si me vslišal! Bodi ti hvala na veke!

Zdaj je pogledal doli na svoj čolniček. Mogočni val ga je ravno mej dve visoki skali zagnal. „O, dobrotljivi Bog!“ djalo je ginjeni Bogomir, „najbolj izurjeni ribič bi ne bil lepše pripeljal čolniča v to razpoko. Kdo je brez vesla krmil moj čolnič ravno sem? Kdo je dal vetru in morskim valovom takorekoč razum, da so me gnali ravno sem? Da je čolnič naletel bolj na desno ali na levo, razbil bi se bil na pečini in jaz bi bil poginil v mogočnem valovju! Tvoja vsegamogočna dobrota in previdnost, ki vse vodi, peljala me

je po tej poti ter me rešila. Vse dni svojega življenja Te hočem zato hvaliti!

Jelo se je vedriti; skozi razpršene žareče oblake posijali so zadnji žarki zahajajočega solnca. Bogomir je zrl z visoke skale tje po širokem morju.

Zeleni Otok, z visokim košatim drevjem, zdel se mu je majhen kakor šopek zelenega mahu, katerega lahko njegov slamnik pokrije. Na najskrajnejšej meji neba, kjer se vidi človeku, kakor bi se dotikalo nebo morja, videl je še bolj daljno deželo. Najvišje gore bile so kakor nizki sinji oblaki, ki jih je tu in tam svit večernega solnca žaril. Bogomir se je razjokal in je zdihnil: „O Bog, kako neizmerno daleč sem od svojih ljubih staršev, bratov in sestrá! Teh skal, na kojih zdaj bivam, z dežele nikakor videti ne morejo. Vsaj jaz jih nisem nikdar videl in nikoli nič slišal o njih. Pravili so samo, da proti tej strani morja, petdeset milj neki ni suhe zemlje. Moji starši pač za gotovo mislijo, da sem vtonil in še v misel jim ne pride, iskati me tukaj. Bom uže moral poskusiti v malem čolnu prepeljati se k njim.“

Razburjeni valovi so se sčasoma polegli, morje je postalo mirno, enako zelenkastemu zrcalu. Morski naval je ponehal, vode so odstopile in čoln je ležal na suhem. Bogomir je šel s skale in je stopil v čoln — toda o groza! Dno je bilo počilo, in več orehov, ki so se iz čolna vsuli, ležalo je sem ter tje po pesku. Tudi stranice so bile zelo poškodovane in bati se je bilo, da bodo zdaj in zdaj razpadle. S tako silo zagnal je val čolniček na skalnata tla. „O Bog,“ zdihnil je deček,

„čoln ni več za rabo! Tudi vesla sta se izgubila. Kakor jetnik zaprt sem na tem praznem otoku. Vse žive dni bom moral biti tu, in več ne bom videl ne očeta ne matere, niti svojih bratov in sestrá!“ Njegovo obličje je bilo prepadeno, solza za solzo zalivala mu je oko in svoji roki je vil: tak je stal v razbitem čolnu. V črnih oblakih, ki so jedno samo stran neba še pokrivali, prikazala se je zdajci prijazna mavrica, ki je lepo odsevala v morji. Mavrica v morji — nekoliko bolj bleda — sprijela se je z ono na nebu, in videti je bil prekrasen sedmobarven obok. Bogomir se je zavzel nad prelepim pogledom in je djal:

„O Bog, ker si v svojih delih tako ljubeznjiv — zakaj naj bi ljudje še žalovali in obupovali? Lepa mavrica bodi mi v prijazno znamenje, da si mi blagovoljen in milosten, kakor nekđaj Noetu. Kakor po dežji solnce daješ, po blisku in gromu lepo mavrico na nebo pripenjaš, tako pošiljaš za trpljenjem radost in za nadlogami zopet vesele dni. Ako mi pošlješ tudi še take križe in težave, prepričan sem, da se bode moja žalost zopet v veselje spremenila. Saj si me ravno kar smrti otel — kako bi tudi v prihodnje zame ne skrbel? V Te nočem zaupati in boljše volje biti!“

Prva skrb mu je zdaj bila, da v varni kraj prenese svojo malo zalogo živeža. Orehe, katerih je bilo za nekaj košaric, spravil je na nek varen prostor med skale. Vrči za mleko so se pobili; samo prsteni vrč, lonec in skleda so bili nepoškodovani ostali in tudi to posodo je varno prenesel tje med skale. Ravno tako je tje spravil svoje orodje, kolikor

ga je v čolnu imel — malo in veliko sekuro, plašč, suknjico in še nekaj družih reči. Veselilo ga je, da je prej vse, kar sta z očetom rabila, koj v lepem redu zopet nazaj v čoln prinesel. Tudi stranice in dno svojega čolna je saksebi vzel in čisto na suho potegnil, „ker kdo ve,“ je djal, „če jih ne bom zopet rabil; škoda bi bilo, ko bi jih morje odplavilo, kadar zopet naraste.“ Delal je pozno v noč; polna luna, ki je morje ter skalovje obsevala, svetila je tudi njemu.

Delo minulega dne, prestani strah in groza, ga je močno utrudila. Tesno mu je bilo pri srcu, ko je pomislil, da bode moral tako sam, pod milim nebom prenočiti; jelo ga je z nova skrbeti, kako se mu bo še na tem otoku godilo. Toda mislil si je: Bog je dozdej skrbel, gotovo bo tudi posihmal; saj je rekel njegov ljubi sin: „Ne skrbite za jutri!“ Bogomir je odmolil — kakor navadno — svojo večerno molitev in potem je legel zraven svoje male robe. Na otoku je le malo deževalo, toraj so bila uže čisto suha skalnata tla. Z očetovim plaščem se je odel, ter še jedenkrat se priporočil v varstvo božje in nato je mirno zaspal.

Četrto poglavje.

Potovanje.

Bogomir, zelo vtujen, spal je vso noč na trdem skalnatem ležišču tako dobro, kot na kakej pernici. Imel je s prva sicer hude sanje: zdelo se mu je, da vedno še čuje grom

in šumenje morja in da se ziblje v čolnu sem ter tje. Kmali mu je bilo, kakor da ga razburjeno morje s čolnom vred zakrije, kmali, da se čoln ob skali razbije, da pade v vodo, in da ni vstani splezati na strmo skalo, naj si še tako prizadeva. Proti jutru pa, sanjalo se mu je nekaj prav ljubega. Zdelo se mu je, da pride domov. Starši, bratje in sestre so bili ravno na vrtu. Na lepih zelenih drevesih je bilo polno rudečih jabelk in rumenih hrušek, kakoršnih še nikoli videl ni. Oče je sedel na debeli veji neke jablane ter je otresal. Odpadajoča jabelka svetila so se kot žrjavica v travi. Mati in otroci so jih pridno nabirali v lične koške. Ko v gledajo Bogomira, pozdravijo ga vsi z nepopisljivim veseljem. Oče je šel urno z drevesa in mu je radosten roko podal, mati pa mu je iz polnega koška najlepših jabelk podarila. Ko pa je Bogomir v svojih prijetnih sanjah po jabelku roko stegniti hotel, se je prebudil. Vpitje morskih ptic, ki so proti jutru okoli skale letale, ga je vzbudilo. Ali ko je zagledal strašne skale, ki so žugajoč čezenj visele, ko je [zrl tje na široko morje in razun neba in vode, ničesa videl ni, bila ga je groza, prav v srci je bil žalosten in jel je bitko. jokati. — Tropa morskih ptic je z veselim vpitjem letela proti suhej deželi. „O ve ljube ptice!“ zdihnil je Bogomir, „ko bi vam vendar izročiti mogel pozdrav do svojih ljubih staršev; ko bi jim vendar naznaniti mogel, da še živim, da me pa obdaja od vseh strani silno morje. Moj dobri oče in moj ljubi krstni boter bi gotovo poskusila — kakor nevarno bi tudi uže bilo — priti do mene, ter me pripeljati domov.“

Vendar se je zopet ojačil, vstal je ter prav pobožno molil jutranjo molitev. Potem je povžil nekaj orehov in kos kruha in je sklenil bolj natanko ogledati si otok. „Kaj, ko bi vendar le nekoliko sadnih dreves ali grmičev našel,“ je djal, „ki bi mi hrano dajali, da se preživim, dokler me Bog ne reši s tega otoka. Zna biti, da tudi kaj ljudi tu prebiva, ki se vozarijo po morji, gotovo bodo tako usmiljeni, da me peljejo domu.“

V svojo ruto je zavil nekaj koscev sè sirovim maslom namazanega kruha, tako da so maslene strani vkup prišle; pridjal je še tudi toliko orehov, kolikor jih je v ruti prostora imelo. Toda prej je še olupil zelene lušnje, da je več orehov v ruto spravil in je tudi culico ložej nosil. Nato si je vsekal iz najmočnejše vrbove veje palico ter šel ogledat otok.

Pot je bila težavna in nevarna. Moral je preplezati visoke skale ter iti tudi v globoke grape. Ali otok ni bil družega, nego mogočno, temno rujavo skalovje, ki je visoko iz morja molelo, proti sredini otoka pa se bolj in bolj dvigalo. Srce se mu je treslo pri tem strašnem pogledu. Večkrat je prišel v kak skalnat prepad, iz katerega bi se ne bil resil, da se ni vrnil po starem potu. Tudi je poskušal splezati na kako prav visoko in strmo skalo, pa ni šlo, samo plezanje nazaj bilo je tim nevarnejše. Nikjer ni našel sledu od ljudi, da še celo od živali ne! Tudi sadosnih dreves in grmičev ni bilo. Ni videl družega zelenja, kot mahu po nekaterih skalah. Le sem ter tje je videl malo nizkih jelk, ki so na skalnatih tleh prav revno rastle. „O,

moj Bog!“ je zdihnil, ter milo proti nebu pogledal, „ako moram še dolgo v tej skalnatej pustinji ostati, gotovo bom glada poginil.“

Vendar, v nadi, da še kmali zboljša, gre dalje po tej trudapolnej poti. Mej temi skalami je solnce kaj močno pripekalo. Potil se je, da je vse od njega teklo. Ali zdaj ga je jelo hudo žejati. Skale so bile tu kakor izžgane, suhe in puste. „O Bog!“ je zdihnil, „preden lakote poginem, me bode gotovo žeje konec! Pomagaj mi vendar, ljubi oče nebeški!“ Ko je še nekoliko dalje korakal, zaslišal je šumljanje studenca. Hitel je tje. Vir je bil sicer majhen, a voda je bila čista in bistra. Sedel je poleg studenca, da se je ohladil, potem pa je pil in zraven je prigriznil nekaj orehov in maslenega kruha. Dozdaj še nikoli ni tako spoznal, kolika dobrota božja je voda, kojo tako malo cenimo, ker jo imamo v izobilji. „Kako dober si, ljuhi Bog,“ je djal „srčno Te zahvalim za ta okrepečevalni požirek! Kolikor časa bom tú, mi ga ne bode zmanjkalo; toda, kako dolgo bom pač shajal z orehi in s kruhom? A, Ti, ki nisi dopustil, da žeje poginem, boš znal rešiti me tudi lakote. Vsaka pomoč od Tebe, mi je, kakor so mati rekli tako rekoč porok, da mi hočeš pomagati tudi v prihodnje.“

Šel je višje proti izvirku studenca, ter prišel v mlad, prijazno zeleneč jelovi gozd, kjer je čista bistra voda izpod skale izvirala. Od tu se je polagoma dvigala skala precej na visoko, tako da je Bogomir dobre pol ure do vrha hodil. Ko je tako na najvišjem kraji celega otoka stal, ter pregledal vse skalnate robove in jelkine vrhe, okrog in okrog pa

videl nezmerno morje, bila ga je groza strašne samote. „Tedaj sem čisto sam tukaj,“ je rekel, „ta nezmerno velika voda me loči od vseh ljudi, kakor pregnan sem na tem nerodovitnem otoku. Vendar ne obupam! Bog, ki me je z viharnega morja semkaj rešil, on bo vedel, kako me bo tudi tukaj ohranil. Tu spodaj pod zelenimi jelkami, pri studenci se hočem naseliti in tjekaj znositi tudi svojo malo zalogo živeža in orodja. Tukaj pa, na tem skalnatem vrhu, hočem sleherni dan sedeti ter paziti, ako pride kje kak čoln, ki me prepelje preko na suho.“ Solnce je zdaj zahajalo ter obsevalo sè svojimi zlatimi žarki daljno deželo. Domače gore svetile so se kot zlato in škrlat. Sè solznimi očmi zrl je Bogomir v uno stran in je djal: „Ljubi oče nebeški, ki si me iz moje domačije semkaj prestavil in si varno pripeljal moj čolniček skozi viharne morje, lahko Ti je največjo ladijo tako krmiti, da mi pridejo ljudje na pomoč, akoravno o meni ničesa ne vedó in me zopet nazaj peljejo v mojo ljubo domovino. Saj pri Tebi ni nemogoča nobena stvar. Ti pelješ v globočino, a tudi iz nje venkaj. V Te popolnoma zaupam.“

Potolažen gre sé skale doli v gozdič, leže pod košato jelko na mehki mah, rahlo spanje pak mu kmalu zatisne oči.

Peto poglavje.

Lakota.

Bogomir se je živel z malo kruhom ter z orehi; čakal pa je vsak dan vrhu skale, se li bliža otoku kaka kupčijska ladija ali ribiški čoln. Malo da ni pogleda izgubil, tako je zrl, toda na celem širokem morju ni videl nikakega čolna. Silno se je bal, da na svojem otoku še glada umrje. Dobro je vedel, da mora sè svojim pičlim živežem kaj varčen biti, ako hoče ž njim dalj časa izhajati. Z nožem si je na kruhu zareze naredil, da je vedel, koliki košček ga vsak dan odrezati sme. Toda tak košček je bil zelo majhen in trd ko kamen; v vodo ga je pomočil, da ga je mogel povžiti. Tudi svoje orehe je preštel bolj pazljivo, nego skopuh svoje zlate; odločil si je gotovo število za vsak dan. Do sitega se ni nikoli najedel, Kruha in orehov pa je bilo z vsakim dnevom manj. Prišel je slednjič dan, o katerem je moral povžiti zadnji košček kruha ter zadnji oreh. Ves v skrbeh se je zvečer vlegel, v jutro potem pa je bil uže precej lačen. „O, ljubi Bog,“ je djal, „ne morem si misliti, da me pustiš glada umreti! Saj si dozdej vedno ljubeznjivo skrbel zame! Na otok saboj si mi dal nekaj živeža, kajti da ga nisem imel, bi bil uže davno lakote umrl. Ker so pošli orehi in kruh, storil boš, da si najdem drug živež, v Te zaupam, gotovo me ne boš zapustil.“

Skrbno je iskal po vsem otoku koreninic in zelišč, ki bi mu služile v hrano, a

ker je bil svet večinoma skalnat, dobil jih je le malo. Samo v studenci je rastlo precej bobovica; dobro so mu dišala zelena peresca ter sočnata stebila. Vsega je pobral, kolikor ga je bilo od izvirka do morja. A ni ga bilo toliko, da bi si glad vstavil. Lačen in truden je sedel na skalo poleg morja in je gledal tje proti deželi. „O Bog“, je rekel, „koliko Tvojih dobrot sem tam užival, a se ne zmenil zanje in tudi Tebe prav iz srca ne zahvalil! O, tam raste ljubi kruh čudezno iz zemlje, tam stoji rodovitno drevje in šibi obložene veje polne okusnih jabelk in sladkih hrušek doli k nam, da jih ložej dosegamo. Tam je meni teknel studenec mleka in medu. Odpusti, da Te nisem srčneje zahvalil. Tedaj še le spoznam Tvoje dobrote, ko jih uže več nimam.“ Ko je tako govoril, zapazil je v čistej bistrej morskeji vodi nekaj ribic z rudečimi plavutami in črnimi očmi, ki so veselo plavale sem ter tje. „O, ko bi jih le vjeti mogel“, si je mislil, „da vsaj potolažim svojo neustrpljivo lakoto. A kaj hočem, ker nimam mreže; z rokama jih pač ne morem loviti!“ Prav britko se je storilo ubogemu gladnemu Bogomiru, ko je ribice tako blizo sebe videl, a jih ni mogel doseči. Drugače loviti ribe ni znal. „Ljubi Bog!“ je rekel, „saj je rekel Tvoj ljubi Sin: ako sin očeta ribe prosi, mu bo li kačo dal? Uči me vendar, kako naj te ribice dobim, da lakote ne poginem.“

Zdajci je priletel ptiček in je sedel na jelkino vejo. Jelka je rastla na bližnej skali, ki se je videla v morji, kakor v zrcalu. Ptiček je imel črviča v kljunu. „Ljubi oče nebeški, je Bogomir djal, „saj živiš tudi ptiča

pod nebom, kakor nam zagotavlja Tvoj ljubi Sin in kakor tudi sam zdaj vidim. Ne pri-pusti, da jaz revni deček tukaj poginem!“ Ptiček je črviča, ki se je močno zvijal, udaril ob vejo, da bi ga umoril, a črviček mu pade v vodo. Ribice so naglo ko blisk in kar tru-moma skupaj priletele, a jedna izmej njih je črviča popadla ter ga požrla.

„O“, si je mislil Bogomir, „ko bi bil tak črvič na nit privezan in bi ga ribica požrla, bi vtegnil potegniti tudi ribico iz vode!“ Njegov slannik je ležal poleg njega. Bogomir je izlekel nekaj niti iz traku, ki ga je njegova sestra okoli klobuka ovila; potem jih je zvezal v jedno samo dolgo nit, ter privezal črviča nanjo, ter ga spustil v vodo. A tako blizo niso hotle priti ribice. Privezal je nit na pa-lico in potem je spustil črva v vodo. Takoj je zgrabila neka riba črva ter ga požrla; a Bogomir je vendar prazno nit iz vode potegnil. „Tako ne gre,“ si je mislil, „na niti mora kljuka biti, da riba na njej obvisi.“ Vzel je iglo, s kojimi je bil pripet trak na slannik, jo prikrivil, pod punčico pa je privezal nit. Na kljuko je nabodel črviča ter ga spustil v vodo. Takoj hapne neka riba po njem in ga požre. Bogomir potegne naglo nit iz vode in — o veselje, ribica triplje na trniku. Snel je ribo s trnjeka in ponovil večkrat ta poskus. Vselej mu sicer ni obveljalo, a vjel je vendar v kratkem času precej rib; kdo je bil srečnejši memo njega! Mej orodjem je bilo tudi kresilo, kamen in vnetilo. Nabral je suhih vejic ter zanetil ogenj, da je pekel ribe. Po dolgem stradanji se je zopet jedenkrat nasitil; kleče je zahvalil zato Boga, Nepopisljivo ga

je veselila njegova iznajdba, in odslej je vsak dan, ribe lovil.

A sè skale je videl tudi še mnogo večjih rib plavati v morji. „O!“ je vskliknil, „ko bi mogel tako ribo vjeti, zalegla bi vsaj za nekaj dni!“ Dobro pak je spoznal, da sè svojim malim trnjekom ni vstani vjeti tako velike ribe. Dolgo je sem ter tje premišljeval, kako bi prišel do večjega trnjeka. Zdaj mu pride na misel, da tiči v deskah razbitega čolna več železnih žeblicev; hitel je ponje, izbrusil jednega na kamnu precej v ostrino, in ga potem prikrivil. Iz lanenega zavratnika sesukal je vrstico, nanjo privezal trnjek, na tega pa nasadil črviča. Posrečilo se mu je zdaj vjeti tudi večje ribe. Tudi to ga je zelo veselilo.

Kmali pa je Bogomir zapazil, da je njegova iznajdba še zelo pomanjkljiva. Večkrat je uže precej visoko potegnil kako ribo iz morja, a riba, ki se je sem ter tje premetavala, padla je zopet v morje nazaj. Bogomir je dolgo premišljeval, od kodi to prihaja. Od otročjih let sem je bil zelo vedoželjen, opazoval je vse. Zdaj se spomni, da je videl pri necem lovci pšico, s kojo so tačas streljali, in da je vprašal lovca, čemu ste kljuki ob strani ostrine. Lovec mu je rekel, da zato, da pšica v rani obtiči. Bogomir je zdaj poskušal narediti si trnjek s kljukama. Sekiri in nož služili so mu v kladivo, naklo in dleto. Z velikim trudom in delom izdelal je vendar tak trnjek. Ž njim je ribe lovil in le redkokrat se je prigodilo, da bi bila vže vjeta riba zopet v vodo padla. Na svojej iznajdbi moral pa je zmiraj kaj popraviti. Kaj težavno je bilo malemu ribiču držati palico vedno enako

visoko nad vodo, ter natanko paziti, kdaj kaka riba popade, da jo koj potegne iz vode. Vejica, ki je na vodi plavala, zavila se je nekdam okoli vrvice. Bogomir je opazil, da zdaj ni treba vedno enako visoko palice držati; kajti ako je tudi vrvico nekoliko popustil, vendar trnjek ni silil na dno, ker ga je vejica vzdrževala. Tudi je na vejici koj lahko zapazil, kadar je riba po črviči hapnila, ter je tako ravno o pravem času trnjek iz vode potegnil. Mesto vejice privezal je Bogomir košček lesa na vrvico. Zdaj je lahko lovil ribe, ker trnjek je bil dober. Se ve, poskušnje in premišljevanja so ga še marsikaj koristnega učile. Za vse to je bil Bogu zelo hvaležen.

A pri vsem tem prišel je vendar Bogomir zopet jedenkrat v veliko pomanjkanje; moral je več dni hudo stradati. Morje je bilo tako viharno, da mu ni bilo mogoče loviti ribe. Valovi so se tako silno zaganjali v obrežje, da se še k bregu skoraj ni upal. Premišljeval je dolgo, kako bi se v prihodnje obvaroval tacemu pomanjkanju živeža. Slednjič mu pride na misel, da si napravi ribnjak. Ne daleč od studenca je našel precej prostorno globočino sè skalnatim dnom. V to votlino je napeljal studenec, in kmali se je napolnila s čisto vodo. Tukaj je hranil svoje vjete ribe, tako, da se mu jih odslej ni več manjkalo in se mu tudi ni bilo bati, da bi glada umrl. „O, kako me to veseli,“ je vskliknil, „kako se ti zahvaljujem ljubi Bog! zdaj rad ostanem na tem otoku, kakor dolgo je Tvoja volja. Saj o pravem času me boš uže rešil iz tega jetništva.“

Šesto poglavje.

Skalnata votlina.

Ker Bogomir ni imel več skrbi za živež, jel je zopet močno hrepeneti po starših, bratih in sestrah. Vsak dan in vsako uro je gledal na vse strani, bo li kje zapazil kak čoln. Neko jutro, ko je zopet vrhu skale stal, zagledal je najedenkrat veliko ladijo. Komaj miljo daleč je bila in jutranjo solnce je sè svojimi zlatimi žarki rudilo razpeta jadra. Dobrega Bogomira je samega veselja kar mraz spreletaval. Upal in bal se je. Vedno bližej je prihajala. Bogomir je tekkel po jelovi drov, ki si ga je bil uže pripravil, na konec je pripel svojo ruto, ter mahal s tem rudečim bandercem ladiji v znamenje. Ladija pa še ni bila tako blizo prišla, da bi bila zapazila to znamenje, in glej! uže je ukrenila mimo otoka na drugo stran. Bogomir je gledal za ladijo, dokler mu ni izginila izpred oči. Brez upanja biti rešenemu, zgrudil se je silno žalosten na skali. Dolgo je britko jokal. Slednjič mu pridejo na misel besede, ki mu jih je govoril njegov oče o priliki, ko mu je neko upanje splavalo po vodi: „Večkrat se nam zdi v nesreči božja pomoč prav blizo, a kmali zopet izgine. Zato pa ne smemo uže obupati. S tem nas Bog stavlja samo na poskušnjo, da se obistini naša potrpežljivost ter naše zaupanje v njega. Pozneje nam tim velečastnejše pomaga. Da, ko bi tudi dopustil, da poginemo v naši bedi, nikakor ne smemo omagati v veri na njegovo modro očetovo ljubezen. Kajti

vse, kar nam Bog pošilja, js v naše zveličanje, če ne v tem, vendar v onem življenji.“ Te očetove besede so ga vtolažile in zopet ojačile.

Mej tem je pa vendar še zmiraj upal, da pride kaka ladija k otoku, ki ga popelje na njegov dom. Odslej je postajalo vreme zmiraj bolj grdo in neugodno. Vedni dež je naznanjal, da se je približala pozna jesen; deževalo je noč in dan. Goste veje jelk, pod katerimi je Bogomir svoje prenočišče imel, ga več niso pred dežjem varovale; ležal je tu, kakor pod kapom. Tla so bila tako premočena, da v celem gozdiči nikjer ni bilo najti suhega prostorčka. Po dolgem dežji se je vendar zopet razvedrilo, zato pa je zima prihajala bližej. Mrzli vetrovi so vlekli, a mali gozdič ni bil dovolj gost, da bi jih zadrževal. Ubozega Bogomira je po noči tako zeblo, da se je mraza kar tresel. „O moj Bog,“ izdihnil je necega jutra mraza ves trd; „kako se mi bo še godilo, ko nastane popolnoma zima! Ako bom moral v tem zračnem gozdiči na zmrznenih tleh ležati, bom gotovo zmrznil. Ljubi Bog, daj, da najdem prostorček, ki me bo varoval mraza in mokrote!“

Koj se je vzdignil ter šel iskat tak prostor. Mej narvišjo skalo na otoku, na čegar vrh je Bogomir vsak dan šel in mej drugo, skoro ravno tako visoko skalo, je bila mala zelena dolinica. Večkrat jo je Bogomir vrhu skale z veseljem ogledoval, doli priti pa ni mogel, ker ni bil vstani splezati sè strmih skal, ki so jo obdajale. Še jedenkrat je poskusil, jeli najde kak drug vhod v dolino. Naposled zapazi komaj sto korakov od studeničnega iz-

virka visoko skalo, ki je bila od zgoraj do tal takorekoč v dva dela počena. Plezal je gori in srečno je prišel skozi razpoko v tesno in ozko skalnato dolinico. V nekej skali zagledal je votlino. pri čegar vhodu rastle ste stari jelki. Šel je v precej prostorno votlino, in ves vesel je zaklical: „Ta votlina je kakor zame vstvarjena. Tukaj sem dobro obvarovan dežja in mrzlih vetrov. Ti pač za vse skrbiš, ljubi Oče nebeški! Odkar sem tukaj, si mi dajal živeža; dal si mi vode, da si žejo gasim in zdaj mi preskrbuješ še varno zavetje za zimo. Kakor ostra je tudi ta poskušnja zame, vendar spoznavam v njej Tvojo veliko očetovsko ljubezen. Ne morem Ti biti zato dovolj hvaležen!“

Bogomir je odslej prav pridno nabiral mahu in ga sušil na solnci. Akoravno pa so bile noči mrzle, je vendar po dnevi solnce kaj gorko sijalo. Suhi mah je nesel zvečer v votlino. Koj prvo noč uže je v svojem novem stanovanji na mehkem mahu kaj dobro spal. Bogomir si je svoje samotarsko gospodarstvo tako dobro uredil, kakor je vedel in znal. Semkaj je prinesel vrč za vodo, lonec in skledo in kar je še druge robe imel. Pred vsem drugim pa je gledal, da bi se za bližnjo zimo dobro preskrbel. Kolikor je imel uže nasekanega lesa, ga je lepo zložil ob skali, in še več si ga je nasekal. Poskusil je zakuriti v votlini, a dim bi ga bil kmali zadušil. Tudi na to je mislil, kako bi vsaj vhod v votlino zavaroval pred mrzlimi vetrovi. Iz vrbovih vejic in šibic, ki so mu še ostale, spletel je nekaka vrata. Neotesana jelova debla pa je tik vhoda v tla zabil ter si naredil nekov oboj za duri. Mesto železnih te-

čajev si je v trto izvil jelove veje in nanje je pritrdil lahke duri, koje je potem brez truda zapiral in odpiral. Vse luknjice je z mahom zamašil, le malo okence si je naredil v duri, skozi katero je videl beli dan. Zdaj mu je bilo tudi po noči dovolj toplo. Ognjišče je imel pod neko skalo v kotu dolinice, kjer je tudi vedno hranil žrjavico pod pepelom. Sè suhim dračjem je lahko zanetil ogenj kolikorkrat ga je potreboval, bodisi, da je ribe pekel, ali jih v lonci kuhal, ali se tudi sam grel. Samo v največji sili si je hotel vkresati ogenj s kamnom in jeklom. Malo žveplenk hranil je kot zlato; za 1000 goldinarjev bi jih ne bil prodal. „Da nisem imel žveplenk,“ je djal, „bi bil moral surove ribe jesti; res samo malo žvepla, komaj za pol ječmenovega zrna, me je rešilo, da nisem mraza poginil. Povsod nas obdajajo dobrote božje, kojih pa v srečnih dneh ne poznamo.“

Nastopila je zima. Ko je Bogomir neko jutro iz votline stopil, je bilo snežilo vso noč. Drugokrat je bilo skalovje in drevje z ivjem obeleno. Prav dobro je delo vbozemu Bogomiru, ker se je pri ognji greti mogel. Tudi za to dobroto je bil Bogu hvaležen.

Kedar je Bogomir o dolzih zimskih večerih tako sam pri plapajočem ognji sedel, dim pak se proti zvezdnatem nebu valil in se je krasno lesketalo ivje v ognjenem svitu po skalah in jelkah — a vse hladno in neobčutljivo — si je pač srčno želel nazaj k domačemu ognjišču. S solzami v očeh se je spominal prijetne družčine svojih ljubih staršev, bratov in sestrâ; kako je oče pravil kratke povesti, ko so košare pletli, sestre

okoli sedele in konopnino predle, ljubezniva mati pa mreže pletla in večkrat delila tudi mej nje orehe in pečena jabolka. „Vse bi dal,“ je večkrat djal, „jeden prst z roke, samo, da bi jedno samo uro mogel biti pri njih.“

Bogomir je imel vso zimo veliko dela. Z velikim trudom je izdelal iz desk razbitega čolna mizo in klop, in pritr dil ji je k pečini. Nad mizo naredil leseno streho, da je vsaj tudi zunaj tamne votline o deževnih dneh na suhem mogel sedeti, vrvice sukati, trnjeke ostriti, ribe oluskniti in več enacega opravljati, ali pa tudi uživati svoja jedila. Zeleni prostor pred votlino je lepo poravnal, kamnje proč iznosil ali odvalil. Tudi pot k studencu je pripravnejšo napravil in po nekaterih strmih in nevarnih krajih je stopnice naredil.

Početkom spomladi, ko so galebi in druge pomorske ptice jele gnjezditi po skalnatih stenah, posrečilo se mu je sem in tam dobiti nekaj jajc iz njihovih gnjezd. Ta galebova jajca so bila zanj redka in praznična jed, ne samo ker so prav okusna, nego tudi krasno barvana, in so ga na velikonoč spominjala, ki je bila okoli tega časa. Za salato je imel zraven bobovnika, rahla peresca regratova; seve da je jedel tudi koreninice teh cvetlic. Tudi morske soli je nabral po skalnatem obrežji in ž njo je solil svoja jedila. Pičla hrana teknila mu je kaj dobro; prihajal je večji in močnejši. „Kako malo pač potrebuje človek,“ je djal, „da se preživi in je čvrst in zdrav.“ Kadar ni rib lovil, kuhal, drva sekal, ali kaj enacega počel, izbiral je biserov in školjk, ki jih je morje na suho

izmetavalo. Ker ga ni bilo človeka, ki bi jih bil sem iskat prišel, našel je mnogo biserov, in mej njimi je bilo nekaj tudi posebno krasnih. Po morskih skalah je nabiral tudi korale. Iz sitja je pletel lične koške z varnimi pokrovi, v kojih je hranil potem nabrane bisere in korale. „Upam,“ je djal, „Bog bode dal, da svoje ljube starše še jedenkrat vidim in potem jim prinesem vsaj majhen zaklad domov, ki bode njim uže priletnim, v poboljšek. Tudi za doto mojih bratov in sestrá bo še kaj ostalo. O, moji blagi starši so mi toliko dobrega storili, a jaz jim ne morem povrniti! Kako rad bi jim pomagal pri delu, ker sem uže precej velik in močan, ko ne bi bil tako daleč od njih. A, ker tukaj nabiram biserov in koral, jim morda vendar koristim ter zanje delam. Saj otrok, ki ni brez vsega čuta, pač nima slajše dolžnosti, nego da dela za ljube starše.“

Sedmo poglavje.

Prijatelj v samoti.

Na svojem skalnatem otoku živel je Bogomir tako zadovoljno in veselo, kakor dobrovoljen in živ deček v največji samoti sploh le zamore. Ker je imel zmiraj kaj opraviti, mu ni bilo nikdar dolgčas. Samo kadar je o pustih deževnih dneh pod leseno streho sedel, ali zaradi mraza v votlini zaprt bival, takrat je pogosto zdihoval: „O, pač britko je prav nikogar ne imeti, s komur bi se razgovarjal! Kako srečen sem bil še doma pri svojih ljubih

starših!“ Po dnevi je skoraj vedno mislil nanje, po noči pa se mu je sanjalo o njih. Jedenkrat je imel prav žive sanje. Zdelo se mu je, da ga oče prijazno gleda, se mu smehlja, ga zove svojega ljubega Bogomira, ga neizrekljivo ljubo k sebi kliče in obe roki proti njemu steguje. Bogomir se je prebudil; ko pa je videl, da je sam v svojej votlini, jel je milo jokati, da so ga kar solze zalivale. „O, dobri oče.“ je rekel, „kako rad me je imel ko sem še pri njem bil! Kako prijazno je govoril z manoj in koliko dobrega mi je storil! Kako žalostno je, da je zdaj tako daleč od mene, da ne vidim njegovega obličja in tudi on mene z nobenim očesom ne gleda! Oh, saj se še ne vé, jeli živim.“

„Toda,“ nadaljuje Bogomir s pobožnim pogledom proti nebu, „saj imam še družega Očeta, Tebe, ljubi Oče v nebesih! Res, da Te ne vidim, kakor tudi svojega očeta ne morem videti, a vendar vem, da si tú zgoraj v nebesih, da, tudi tukaj na svetu pri meni! Neskončno bolj me ljubiš, nego me more ljubiti moj oče na svetu. Vidiš me in znane so Ti vse moje misli, Moj oče na svetu me ne sliši in ž njim ne morem govoriti zdaj; Ti pa slišiš vse moje besede, s Taboj morem govoriti vsak trenutek. Ne govoriš sicer z manoj kakor drugi ljudje govore, a vdajaš mi dobre misli, pošiljaš mi tolažbe in veselja v srce; daš, da spoznavam v tem, kar mi kot Oče pošiljaš: Tvojo ljubezen in Tvoje darove. Kako ljubeznivo si uže skrbel zame na tem otoku! Gotovo si me samo iz najmodrejšega in ljubeznipolnega namena semkaj odvedel. Kako srečen sem, da Tebe spoznavam! Kako

nesrečen, kako kaznivreden bi bil, ko bi kdaj Tebe pozabil! Kakor tù, na ptujem otoku vedno mislim na svojega očeta na svetu, tako se hočem vselej spominjati tudi Tebe, najljubšega Očeta nebeškega. Blagor človeku, ki Tebe spozna, Tebe ljubi, v Té zaupa! Nikjer ni sam, povsod je prijatelj ž njim, h kateremu se v slehernej stiski obrniti more. Da, pri Tebi, najljubši Oče nebeški, najdem vsikdar najvarnejšo brambo, jedino tolažbo, najboljšo pomoč. In kakor upam, videti tú na svetu obličje svojega očeta, tako bo prišel tudi srečni trenutek, ko bodem videl obličje Tvoje.“

Vsak dan je Bogomir opravljal prav pobožno svojo jutranjo in večerno molitev; molil je tudi vselej pred jedjo in po jedi. Za vsak dar se je zahvalil Bogu. Ker ga v njegovej popolnej samoti nobena stvar ni motila, in je le malo reči okoli sebe videl, premišljeval je leté tem bolj pazljivo in se je učil bolj in bolj spoznavati Boga v njegovih delih.

Večkrat je šel na najvišjo skalo, da je gledal, kako solnce vzhaja.

Ko se je nebo in morje žariti jelo in je bilo videti, kakor da oblaki goré ter je slednjič solnce kot velika ognjena krogla izšlo, napolnile ste molitev in pobožnost celo njegovo srce. Pokleknil je ter molil tega, ki je vstvaril to čudo. Ko bi mogli tako naslikati pobožnega dečka, ko je klečal na skali in so rudečkasti žarki vzhajočega solnca njegov obraz in njegovi roki osevali, da, lepo podobo bi imeli! Tudi večerno molitev opravljal je najrajše o času, ko je premišljeval zahajoče solnce. „Saj si Ti, Oče nebeški,“ je djal, „ki daš solncu vzhajati in zahajati, da sveti lju-

dem, Tvojim otrokom, in da prinaša vsemu, kar živi, zeleni in cveté, gorkoto, rast in tek.“

Tudi tiho, prijazno luno je večkrat s pobožnim veseljem premišljeval, ter se radoval nad njenimi pravilnimi spremeni, ker prej teh ni tako natanko opazil. „O, kako dobrotljiv in mil mora biti tisti,“ je dejal, „ki stori, da luna po končanem težkem delu ljudem tako milo in prijazno sveti!“

V jasnih, nemesečnih nočeh radoval se je nad brezštevilnimi migljajočimi zvezdami. Šel je pogosto na svojo skalo, kjer je pregledoval zvezdnato nebo. Zdaj še le, ko je bolj na to gledal, je opazil, da nekatere zvezde vzhajajo in zahajajo, ter tako dolgo pot okoli neba store, kakor solnce; videl je, da imajo druge v manjšem krogu svoja pota in da nikoli ne zaidejo, da se zdi, kakor bi se celo ozvezdje sukalo okoli jedne zvezde, ki se ne premakne sè svojega prostora. Zapazil je, da zvezde vsak dan nekoliko prej vzhajajo, da od meseca do meseca zmiraj nove zvezde prihajajo, katerih vzhajati še ni videl, po preteklem letu pa se zopet ravno tako vrsté. Vse to ga je močno veselilo. Da, kadar je bila kaka prav lepa, zvezdnata noč, posebno po zimi, ko zvezde na nebu najlepše migljajo, prevzel ga je vselej ta pogled tako, da je sè sv. spoštovanjem zaklical: „Pač res je, nebesa pripovedujejo veličastvo božje, in nebo oznanuje dela njegovih rok.“

Tudi stvari božje na zemlji, kolikor jih je ravno na tem nerodovitnem otoku videl, vzbujale so v njem pobožna čutila. „Kakor je tam zgoraj višnjevo nebo sè zvezdami okinčano,“ je djal, „tako je zelena trata pred

mojo votlino ozaljšana z lepimi, zlatorumenimi cvetlicami, kojih nežna peresca se razprostirajo kakor žarki.“ Bogomir je iz steblov tacih cvetlic v svojej mladosti s tovarši večkrat verižice pletel. Volnate kroglice, ki za cvetjem nastajajo, je z otročjim veseljem razpihoval, ter se radoval nad razpršenimi kocnji. A zdaj jih je vse drugače ogledoval. „Tudi v teh malo čislanih cvetlicah,“ je djal, „vidi se modrost in dobrotta božja. Vsak peresni kocenj ima spodaj malo semensko zrno; vsako zrno je takorekoč čolniček z jadrni in njih mnogo je od dežele semkaj prijadralo. Ker veter ta semenska zrna kaj lahko razprši, zato tudi tam gori, po skalnatih stenah take cvetlice rastejo. Še dolgo pred, negde sem jaz sem prišel, bile so skoraj povsod uže take cvetlice vsajene, kojih zelišča in koreninice zdaj uživam.“

Jelka, jedino drevo na otoku, bila mu je zelo priljubljena. „Da nimam lesa od nje,“ je rekel, „stalo bi slabo za mojo kuhinjo; mrzlo zimo bi komaj preživel.“ Pazljivo je ogledoval svetlorujave, zaloluskinaste storže, s kakeršnimi se je kot mali deček igral. Z nožem jih je ostrgal in zapazil je, da sta po dva krilata zrna pod vsako luskinjo. „Tudi semenska zrna,“ je djal, „sta od dežele sem priletela; te jelke po skalah so se zasadile enako onim rumenim cvetlicam. Kajti, kako bi sicer prišlo seme tako visoko na te skale! Tudi korenine teh jelk so prav zato vstvarjene, da se oklenejo trdih skal. Kakor bi razum imele, lazijo okoli in iščejo po gladkih pečinah luknjic ter razpok, kjer lahko obtičé. Deblo vzraste vitko in ravno kot sveča, ter

je tako šibko, da ga vihar samo vpoguje, ne pa lomi; prav tako, kakor mora biti, da se v toliki visočini vzdržuje. Veje in mladike ostanejo tudi po zimi zelene, in sprejmejo marsikaterega ubozega ptička v svoje zavetje takrat, ko je uže golo vse drugo drevje. Jelka je pa tudi za oko kaj prijetna, naj si ima še mlado zelenje, ali naj se uže visoko proti nebu vzdiguje. Kadar mej temnozelenimi vejami pred svojo votlino proti nebu zrem, zdi se mi nebo še jedenkrat tako lepo višnjevo, in luna mi sije še jedenkrat bolj svetlo.“ Zato tudi Bogomir teh dveh jelk pred svojo votlino ni posekal, nego donašal si je rajše drva od dalje.

Tudi nežne zelene mahove, katerih Bogomir prej ni nikoli nadrobno ogledoval, pre-mišljeval je zdaj prav pazljivo. „Kako dobro je pač Bog vse vredil!“ je djal. Tudi najmanjši mah je čudo njegove modrosti in dobrote; enak je silno, silno majhnej jelki. Kako rahlo pa so tkana mala peresca, če jih pogledaš proti luči; vsa tkanina, ki jo ljudje napravljajo, je v primeri ž njo, pusta in šarasta.“ Videl je male pušice sè semenom. „Kako lične so te posodice,“ je djal; „podobne so majhnim kelihom s pokrovci. Seme je tako majhno, kakor drobni prah; ko pa dozori, odpadejo pokrovčki in veter ga raznese daleč na okoli. Tako je bil mah povsod obilno zasajen. Na najbolj trdej skali raste mah, ter jo pokriva s prijetnim zelenjem. Na mehkem nežnem mahu ima oni ptiček, ki tam poje, svoje gnezdo, jaz pa svojo posteljo. Koliko nebrojnih tacih laskov potrebujem, da si pripravim mehko ležišče! Ko bi jih toliko

ne bilo, moral bi ležati na trdej skali. Tudi svoje votline, bi ne bil tako dobro zavaroval pred mrazom. Res, ljubi Bog, vse, od visoke jelke do nizkega mahu, od solnca do mahovk (posodic sè semenom) oznanuje Tvojo moč. Vsa zemlja je polna Tvoje slave. Nebo in zemlja sta kakor tempelj Tvojega veličastva. Moje srce pa naj bode Tebi posvečen altar!“

Dasi je Bogomir imel nebo in zemljo kot tempelj božji, mu je vendar silno hudo bilo, ker ni mogel obiskovati cerkve. „Nekako krščanko znamnje v pobožno opominjevanje bi moral imeti tukaj,“ je rekel; „tako znamnje nas k pobožnosti napeljuje.“ Iz jelovega debelca, čegar rujava skorja je bila obraščena z rahlim rumenim in belim mahom, zložil je križ in ga postavil na lepej, s zelenim mahom pokritej skali — ne daleč od svoje votline.

„Znamenje križa,“ je djal, „to sv. znamenje našega odrešenja, je tako priprosto, da ga človek povsod lahko naredi; in vendar nas tako lepo opominja našega Odrešenika, ki je na križi za nas umrl! Zaljšajo sicer križe sè zlatom ter dragocenimi kameni, a tudi priprosti kinč iz mahu se mu dobro podá, in je tudi pristojen bivališču ubozega samotarja.“

Pred to skalo s križem, kojoj je imenoval svoj hišni altar, je večkrat molil jutranjo in večerno molitev; kamen, ki si ga je sem privalil, služil mu je v klečavnik. Njegovi starši so ga na pamet naučili tudi še družih lepih kratkih molitvic. Veselilo ga je, da je še vse dobro znal, in molil jih je vsak dan. Dobro je vedel, da mu budé blage misli, in da so kakor peruti, ki dvigajo njegovo srce

proti nebu. „Se vé,“ je rekel, „kadar Bog komu ravno veliko dobroto stori, ali kadar je kdo ravno v kakej velikej stiski, mu ni treba znati gotovih molitvic. Nadloga in pa ginjeno srce nas uče moliti. Je pa tudi mnogo tacih ur, ko nas ne stiska nobena nadloga, a tudi nikakoršnega posebnega veselja nimamo. Takrat nam prav dobro služijo take kratke molitvice. So kakor molitvena knjižica, koja so mi dali starši na pot. Vedno jo saboj imam, ne morem je izgubiti.“

Tudi več izrekov sv. pisma znal je na pamet. Zlasti Jezusove izreke je ponavljal vsak dan, da jih ne bi pozabil, ker ni imel knjižice, iz koje bi jih bil zopet bral. Te izreke je potem premišljeval in bili so mu v spodbujajočo in tolažbo. „Ti lepi izreki so kakor skrinjica dragocenih kamenov, katerih mi ne morejo vkrasti, ki me močno veselje ter so nezmerne vrednosti!“

Bogomir se je v svojej samoti pogosto spominjal sv. Janeza puščavnika. „Saj je bila vendar le božja volja,“ si je mislil, „da je Janez svoja mlada leta v puščavi preživel moral, — on, ki je imel postati svet mož, ter izvršiti veliko dobrega mej ljudmi. Samota mora imeti vendar tudi svojo dobro stran. Tako tudi mene Bog ni poslal brez vzroka semkaj!“ Res, samotno življenje je tudi ubozemu dečku silno koristilo. V tihej samoti je postal pobožen, blag mladenič.

Osmo poglavje.

Novo trpljenje in težave.

Bogomir je bil dosihmal popolnoma zdrav na svojem otoku. Prigodi pa se necega dne, da stopi na školjko, in oster kos se mu zadere globoko v peto. Svoje čevlje je bil uže davno strgal na kamnatih potih in jih več ni mogel nositi. Rana se je vnela ter mu prizadevala hude bolečine. Tudi mrzlica se ga je prijela, ki ga je zdelovala tako, da je komaj še sè svojega ležišča vstajal. Silno mučno mu je bilo ob palici hoditi z vrčem k studencu po vodo, da si je gasil hudo žejo. Vesel je bil, da mu vsaj jed ni dišala, kajti skoraj nemo-goče bi mu bilo iti k ribnjaku ter si pripraviti ribo. Res, milovanja je bil, vreden ubogi Bogomir, kajti še platnene cunjice ni imel, da bi si bil obvezal rano.

Ko je tako v temni votlini na mahu ležal, brez pomoči, v silnih bolečinah; vročine izbeljen, se mu je — bolj ko kdaj — milo storilo po očetovej hiši. „Oh“, je zdihnil, „ko mi je doma kaj manjkalo, kako ljubeznjivo so skrbeli moji starši za me. Oče sami so hiteli po zdravnika, mati so mi prijazno pri-govarjali, naj vzamem zdravila, donašali so mi k postelji gorke juhe in mi lepo poravnali ležišče. Bratje in sestre so imeli največje sočutje z manoj; mislili so samo, kako bi me tolažili, ter mi storili vso, le mogočo ljubav. Vsi so zame molili. Tu pa sem čisto sam, brez kake človeške pomoči! „O, kako bi

bilo strašno, ko bi tukaj, tako sam ter zapuščen, umreti moral!“

Milo se je izjokal, potem pa je povzdignil roki ter molil: „O dobrotljivi Bog, najljubši Oče nebeški, jedino moje pribežališče, akoravno sem zapuščen od vseh, Ti me vendar ne zapustiš! Da, usmili se me! Še vselej si mi pomagal, pomagaj mi tudi zdaj. O, daj, da zopet ozdravim; nikar ne dopusti, da umrjem na tem samotnem otoku; prepelji me zopet k mojim ljubim staršem.“ Zdaj je dobro spoznal, da svojim staršem ni bil tako hvaležen ter pokoren, kakor bi bil moral biti. „Oh ljubi Bog!“ je djal, „morebiti si me ravno zaradi tega na ta samotni otok odvedel, da svoje napake spoznam, ter jih popravim. Oh, odpusti mi, najljubši Oče! Obljubim Ti, da, ako me zopet k njim nazaj pripelješ, jim bom vdan v čistej ljubezni in hvaležnosti ter pokoren z veselim srcem!“ Britko se mu je storilo tudi, ko se je spomnil, da je bil z brati in sestrami mnogokrat neprijazen, da se je ž njimi prepiral, ter jih žalil s surovimi besedami. „O, kako mi je žal,“ je rekel, „odpusti mi vendar, Oče nebeški! O, gotovo, gotovo si bom prizadeval živeti ž njimi v najlepšej slogi, ter biti jim najljubeznjivši brat!“

„O,“ je večkrat djal, „nisem znal ceniti sreče, imeti tako ljube starše, tako dobre brate in sestre, ko sem še bival pri njih doma. Sè svojo trmo in nespametjo sem mnogokrat kalil to srečo! O, ljubi Oče nebeški! daj mi še jedenkrat videti starše, brate in sestre, da jih prosim odpuščanja, jim z lepšim vedenjem veselje delam, ter jim vsaj nekoliko povrnem obilo dobro, kojo so mi storili!“ Tako in

enako je Bogomir večkrat molil v svojej bolezni. Bog mu je podelil zopet zdravje. Rana se je jela celiti, mrzlica je bolj in bolj pojejavala, tako, da ga je slednjič popolnoma zapustila. Ko je stopil prvokrat prosto ter brez palice iz svoje votline, zahvalil je kleče Boga za podeljeno mu zdravje. Novo zaupanje v Boga napolnjevalo je njegovo srce. „Ljubi Oče nebeški,“ djal je mej družim, „prvo mojo željo si mi dopolnil in mi zopet zdravje dal. Veselo upanje gojim, da mi boš tudi drugo mojo željo vslišal, ter me pripeljal jedenkrat nazaj k mojim staršem.“

Ko je Bogomir okreval, je mislil najprve na to, da si napravi kake čevlje, da svoje komaj ozdravele noge več ne rani. S sekiro in nožem si je naredil iz deske razbitega čolna močna podplata; iz usnja svojih starih čevljev pak vrezal je jermena, ter jih pribil sè žebli starih čevljev na lesena podplata. To obuvalo, kateremu navadno pravijo sandalije, je bil tako dobro naredil, kakor je sploh le mogoče pri tako nepopolnem orodji.

Bogomir pa je potreboval tudi nova oblačila. Stara obleka mu je postala premajhna, ter je bila uže tako obnošena, in raztrgana, da ga je le malo branila mraza. Pri grdem vremenu je časi tako prezeboval, da so mu zobje klepetali in se je bal, da z nova oboli. O mrzlih dnevih je oblekel sicer očetovi plajšč, a bil mu je predolg, tako, da se je za njim vlekel, in tudi rokava sta mu segala veliko čez roki; in čeravno ju je privihal, ovirala sta ga vendar pri deiu. Sklenil je toraj narediti si iz plašča dolgo obleko, ki bi mu segala do tal, ter nekako nadomesto-

vala obleko, kojo je videl jedenkrat pri necem samotárji. „A,“ djal je, „kdo mi bo dal šivanko, nit in škarje?“ V šivanko je izbrusil kos, žeblja; najbolj pa se je trudil prevrtati uho v šivanko z drugim ostrim žebljem. K sreči je nekdej videl v kovačnici, da se železo — ne samo razbeljeno — silno omeči, ampak da, tudi potem še mehko ostane; da se pa koj silno strdi, ako se vrže razbeljeno v mrzlo vodo. Boga je zahvalil, ki je dal železu te čudne lastnosti v prid ljudem. Izdelal je še precej dobro šivanko, ki pa je bila bolj podobna velikej šivanki za vreče, nego malej krojaškej. Niti za šivanje izlekel je iz ostankov že davno zavrženih nogovic. Mesto škarij je rabil nož, kojega si je ob kamnu dobro nabrusil. Pričel je to delo. Na deski je vrezal iz plajšča suktnjo, ter jo je sešil — dobro — kakor je vedel in znal. V pas si je odločil vrv, s kojo je bil privezan čolnič, katero pa sta mej tem solnce in dež uže dobro obelila. Ker je bil tudi njegov slamniki trohljiv in ne več za rabo, poskusil je izplesti si klobuk iz bičja, kar se je tudi njemu — mlademu košarju — prav dobro posrečilo. Potem se je oblekel v novo opravo. V rujavi halji z belo vrvjo okoli paša, s temnozelenim bičnjatim klobukom na glavi, ter dolgo vrbovo palico v roki, bil je popolnoma podoben samotarju. Šel je k morju; v bistrej vodi ogledal se je kot v zrcalu, a moral se je smejati sam čez se. „No,“ je djal, „zdaj sem ravno tak, kakor brat samotar, ki nas je časi obiskal, ko sem še doma bil. Moja obleka, se ve, je pusta in slabo narejena, a gorka je vendar tako, kot bi bila iz najboljšega sukna najumetniše pri-

rezana ter najlepše sešita. Spoznam, da je ta obleka velika dobrota božja, in zato se hočem zahvaliti zanjo.“

Mej tem, ko si je Bogomir obleko delal, je marsikaj koristnega premišljeval. „Ko sem še doma bil,“ je djal, „nisem pomislil, kako dobro je bivati mej več ljudmi. Koliko tisuč ljudi mora sodelovati, da je človek tako dobro oblečen, kakor sem bil jaz ubogi deček doma! Tu, na primer, je moj stari slamnik. Da jedna sama bilka na njivi zraste, koliko rok pač mora opravljati svoja dela! Da zamore obdelovati kmet svojo njivo, mora imeti oralo. Železo so morali izkopati iz rudnikov, ga topiti ter na plavži kovati. Koliko ljudi je moralo sodelovati, da so izdelali vse orodje, ki ga rabijo v rudokopih, v topilnicah in pri plavži! Kolar je izdelal kolesa in oralo. Tudi zato so morali nasekati les v gozdu, rabili so sekuro. In kaka železa rabi kolar, da vrta in reže? Vsa ta so morali narediti ljudje. Kovač je moral okovati oralo in kolesa, a potreboval je ognjišče, meh, kladivo, klešče in nakovalo. Le združena marljivost mnogih je to izdelala. Da so konje k oralu pripreči mogli, potrebovali so oprego in poveznice. Pri tem pa ni imel opraviti samo sedlar in vrvar, ampak veliko ljudi je moralo prej izdelati orodje, ter pripraviti, da so usnje ostrojili in konopljo vsejali, jo obdelali in spredli! Kmet je moral vsejati žito, ga požeti, omlatiti, da je slednjič slamnikar slamo dobil in spletel iz nje klobuk.“ Ravno tako je Bogomir premišljeval, koliko rok se je moralo sukati, da so dobili volno in lan, ter jo obdelali v barvano volneno sukno in obeljeno platno. Koliko

orodja in oprave, kakor: kolovratov, statev, valjavnic, barvarskih kotljev in brez števila družih reči je moralo uže prej izdelanih biti; koliko delavcev, s katerim so morali pripraviti delo uže drugi delavci, je bilo treba, da so vse izdelali, in je slednjič krojač mogel prijeti škarje in šivanko, ter izgotoviti vso obleko.

„Koliko dela stane jedna sama šivanka!“ je djal, „o tem vem jaz povedati. A zdaj jih kupujejo po več za jeden krajcar, ker drug družemu v roko dela. Lepo je vrejeno, da jih več tisuč dela za jednega; tako naj tudi posamni sè svojim pripomore v prid družih, da se ohrani celota. Vsak je na boljšem, ako družemu služi. Najvišji naj nikar ne zaničuje najnižjega, in najnižji naj nikar ne zavida najvišjega. Jeden naj živi od družega in za družega. Kdor ne dela, naj tudi ne je. Bog je tako vredil, da ljudje, ki so si mej saboj potrebni, se tudi mej saboj ljubijo, ter v jedinosti skupaj žive. O, dobro je živeti v človeškej družbi! Kdor je ločen od človeške družbe, mora zelo truditi se ter pogrešati marsikako zložnost. Ko pridem zopet nazaj k ljudem, se mi gotovo ne bode tožilo marljivo delati. Z neumorno marljivostjo hočem tudi jaz svoje storiti, da se ohrani celota.“

Deveto poglavje.

Velika nesreča.

Bogomir, zopet zdrav ter dobro oblečen, živel je mirno in zadovoljno na svojem otoku, A, želja po ljubih starših napolnovala je vedno

njegovo srce, in še rastla je od dne do dne. Še zmiraj je hodil, več kot jedenkrat na dan na skalo, in je gledal na vse štiri strani, bo li zapazil kako ladijo. Res, videl je marsikako ladijo pljuti ravno proti otoku, in vselej mu je veselja tripalo srce. A, ni se še približala, uže se je od daleč ognila otoka, in je na desno ali levo odpljula.

Bogomir zdaj ni več dvomil, da se nalašč ogibljejo vse ladije tega otoka; samo zakaj, tega dolgo ni vedel. A s časom je vendar tudi pravi vzrok spoznal. Daleč okoli otoka je veliko skal molelo iz morja, še več pa jih je bilo pokritih od vode, kar je lahko zapazil, ker je morje, zaganjajoč se v skale, vselej sè šumenjem vzkipel. Brodarji so se toraj skrbno ogibali teh skal, da se ladije ne razbijejo. Neki dan zopet plava ladija z razpetimi jadri proti otoku, ko pa nagloma po bere vsa jadra, jame pak z vsemi veslji na vso moč v stran vesljati, postal je Bogomir silno žalosten. Vendar se je vdal v voljo božjo rekoč: „Uže Bog tako hoče, da ostanem še dalje na tem otoku; zgodi se njegova volja! Ko pride ura, ki jo je določil, da me reši iz mojega jetništva, bo lahko našel zato potrebna pota. Njemu bodi vse prepuščeno! Vse bo prav storil.“

Bogomir se je zopet obilno preskabel z drvni, ker je mislil, da bo uže še jedno zimo na tem otoku prebiti moral. Posekal je marsikako jelko, nacepil drva, ter skladal polena ob pečini tik svoje votline. Nabiral in donašal je tje tudi mnogo suhih vej in dračja, da jih je o priliki vezal v butare, ker je ž njimi lažje in hitreje zanetil ogenj.

Necega dne je posekal jelko na visokej skali precej daleč od svoje male dolinice. Z velikim hrušom zvrnila se je bila v prepad. Od ranega jutra trudil se je neprestano, da je iz nje nacepil polena. Ker ni imel žage, in je moral odsekavati les z ročno sekuro, prizadjalo mu je mnogo truda, in marsikako kapljo potu je pretil. Ko je uže poludne minulo in je jel lačen prihajati, napotil se je s težko butaro na rami proti domu. A, ko pride iz grape navzgor, kako se prestraši! Mej skalami, ravno tam, kjer je bila njegova votlina, vidi dvigati se črni dim! Dva grozna, rudeča plamena — visoka ter velika kot stolpa — švigala sta proti nebu. Bogomir je uže čul o gorah, ki časih bljuvajo ogenj. Bal se je, da je kje kak podzemeljski ogenj predrl površje, ki zdaj lahko opustoši celi otok. Butaro je proč vrgel, in se bližal trepeč svoje majnej dolinici; pri vhodu pa je ves osupnjen obstal. Videl ni družega, nego dim in plamen, a ogenj je pokal in trpoel, skoraj da Bogomir ni oglušil. Nekoliko se je pa vendar vtolažil, ker je saj videl, da ogenj ni iz zemlje pridrl. Kmali je spoznal uzrok požara. Malo dračja, ki ga je nakopičil na zeleni trati pred votlino, ležalo je preblizo ognjišča v kotu skale. Veter je razvnetil žrjavico pod pepelom, in tjakaj pripihal nekoliko suhih vejic. Te so se vnele in zažgale tudi druge. Tako je jela goreti skladnica drv, duri pred votlino, miza in klop, ter lesena streha, ki se je ravno zdaj pokljajoč podrla. Da, tudi visoki, stari jelki stale ste v polnem plamenu, enaki silno velikima gorečima bakljama.

V prvih trenutkih Bogomir še ni pregledal, koliko nenadomestljive škode povzročil mu je požar. Britko pa si je očital, ker ni bil bolj previden z ognjem, tožil je, ker je prišel ob kuhinjsko posodo, ob zalogo drv in oklesano opravo. „Ljubi Bog“, je djal, „streha, ki je doli padla, razbila je moj lonec, in zdaj ne bom mogel več kuhati rib. Tudi moj vrč za vodo se je razdrobil v črepinje. Kadar bom hotel piti, bom moral vselej iti od votline do studenca. Nimam niti mize, niti klopi, da, ker je zgorela tudi streha, nimam izven votline suhega prostorčka o deževnem vremenu!“

A zdaj šele se spomni tega, kar je bilo zanj najhujše; roki je vil ter glasno zdihoval: „O moj Bog, kako velika nezgoda je zame, ubozega dečka to! Vse vrvice, ki jih tako neizogibno potrebujem pri ribištvu, in sem jih skrbno obešal pod streho, da so bile na suhem, so mi zgorele. Kaj hočem zdaj početi! Vse platno, kolikor sem ga imel, sem uže raztrgal v niti, ter jih sesukal v vrvice za ribji lov; volnene niti pa niso dovolj močne, s čem si bom zdaj ribe lovil? Ne vem si pomagati? V novo sem v nevarnosti glada umreti. Za časa moje bolezni se mi je najbolj grozila misel, ko bi moral samotno na otoku umreti. O moj Bog, ako mi ne pošleš posebne pomoči, se bode zgodilo, da poginem mej temi groznimi, nerodovitnimi skalami!“

Bogomir je šel nekoliko korakov v svojo skalnato dolino, a ni mogel prebiti notri; kajti tla so bila razbeljena, zrak se je omočične vročine tresljal, rastopljena smola je

doli kapljala v svetlih ognjenih iskrah razgorečih jelk, in dim ga je skoraj zadušil. „Oh,“ je djal, „res, da pravijo, iz nesreče pride pogosto sreča; a, če to strašno razdejanje pregledujem, ne morem si misliti, kako bi iz te nesreče, ki me je zadela, sreča priti mogla. Ne vidim konca svojeji bedi!“ Tužen zapusti svojo prijazno, mu uže priljubljeno dolino, sede — nekoliko proč — na skalo, ter nasloni ves reven, lice na roko. „Ko bi mej ljudmi živel,“ je zdihoval, „bila bi škoda, ki mi jo je ogenj povzročil, kmali poravnava! Za malo krajcarjev bi si kupil zopet vrvice za lov, lonc ter vrč za vodo. In, ko bi tudi krajcarja ne imel, našel bi dobrotljivih ljudi, ki bi mi radi podarili nekaj koncev vrvic in dvoje lončenih posod, ali mi dali denarja za to. A tukaj, tako daleč od ljudi, je nenadomestljiva moja izguba! Konček vrvice bi me obvaroval smrti, a ni ga, ki bi mi ga dal! O, kako dobro je vendar bivati mej ljudmi! Kako lahko olajša nesrečo drug družemu; z malo rečjo ga lahko reši velicega pomanjkanja in ga srečnega stori. Ubogi zapuščeni pa mora poginiti v svojej samoti! Ko bi mi zopet zacvetela sreča, živeti mej ljudmi, kako ljubeznjivo bi skrbel za vse nesrečne! Kako lepo in blago sočutje, ki ga je vsejal usmiljeni Oče v človeško srce; skozi trpljenje, kojo nam pošilja, postaja še milejše in močnejše. O, kjer bi manjkalo to lepo, blago čutilo, ondi bil bi nesrečni sredi ljudi tako zapuščen, kakor sem jaz ubogi deček na tem samotnem otoku!“

Ubogi, žalostni Bogomir, je tako sedel tužnih misli pozno v večer; hotel je iti nazaj

v svojo votlino. Prišel je v dolinico. Ogenj je sicer pogasnil, a dim in žrjavica sta bila še premočna. Drugej si je moral iskati prenočišča. Gozdič zraven studenca je bil polagoma posekal, da se je preskrbel z drvmi. Prenočiti je moral pod milim nebom: trda skala je bila njegova postelja. Prevelike žalosti in skrbi pa Bogomir vso noč ni mogel zatisniti očesa. „Oh,“ je zdihoval, „sem kakor ubogi ptiček, ki je prepoden iz svojega gnjezda!“ Močnejše hrepenenje, bolesti polna želja po očetovi hiši — bolj ko kdaj vzbudila se mu je v srci. „O, koliko sem uže prestal na tem otoku,“ je djal, „in koliko težav me še čaka? A, tam v mojej očetovej hiši, kako dobro se mi je godilo! Ko bi le zopet tam bil, oživel bi znova!“

Sè solznimi očmi gledal je proti nebu. Lepa noč je bila in ne jednega oblaka ni bilo na nebu; zvezde so svetile v nepopisljivej krasoti. „O Bog,“ je djal, „kako lepo mora biti v nebesih! Kako dobro se nam bo godilo pri Tebi! Tu zgoraj samo je naša domovina, naš pravi, očetovi dom! Kakor si kot ptujec želim proč s tega pustega, nerodovitnega otoka, preko, na suho deželo, kjer so lepi vrti z ljubim cvetjem in okusnim sadjem, kjer bi me oče z odprtima rokama sprejel, tako, in še bolj hrepenim gori, po Tebi, ljubi Oče nebeški! Ves svet je podoben temu skalnatemu otoku. Kakor jaz, imajo tudi ljudje na svetu marsikaj trpeti, bridkosti, mraz, lakoto bolezen in slednjič smrt. A, tam pri Tebi v nebesih ni težav, ni trpljenja, tam je pravo, popolno veselje. O, da le tje pridem, kjer bom zopet videl svoje ljube starše, potem

naj tukaj še toliko trpim — jednako mi je. O, ko bi še danes prišel brodar od dežele sem, da me tje čez popelje k mojemu očetu, res, vesel bi bil; tako se bom tudi veselil, ko pride smrt, da me pokliče s tega sveta, in me pelje tje v boljši svet — v nebesa.“

Deseto poglavje.

Daljni prijatelji.

Tri leta je minulo, odkar je bil vihar zanesel Bogomira na skalnati otok. Njegovi starši kar nič več mislili niso, da še živi. Upali so samo še, da ga vidijo v nebesih. Ostali otroci so delali staršem veliko veselje. Marta, skoraj uže 14 let stara, je bila kaj pridna deklica. Tudi Andrej, ob času, ko so Bogomira izgubili, komaj 9 let star, je očetu pri njegovem delu dokaj pomagal. Bila sta prav priljudna, blaga otroka. Necega dne, ravno o času, ko so orehi dozoreli, pravi oče Andreju in Marti: „Otroka, danes, ko je jutro tako lepo in morje tako mirno, peljemo se k „Zelenem Otoku.“ Zopet potrebujem vrbovih vejic. Ob enem lahko potem saboj vzameta nekaj košaric orehov. Saj so ravno tako obrodili, kot pred tremi leti, ko je naš ranjki Bogomir še živel.“ Oče in otroka peljali so se tje. Ko so narezali dovolj vrb, sedli so pod drevo ter povžili mleka in kruha. „Ljuba otroka,“ djal je oče, „to je ravno tista topol, pod katero sva z ranjkim bratom Bogomirom zadnjikrat kosila!“ Še jedenkrat jim je po-

vedal dogodbo tú na mestu, kjer se je bila zgodila, in opisal je prav ginljivo ter živo strašni vihar in Bogomirovo bedo: „Glejta,“ je djál, proti koncu, ter je pokazal z roko proti morju, „ravno tamkej sem videl, kako je izginil v vihnem valovji!“ Očetu so prišle solze v oči; Andrej se je obrnil v stran, da bi solzo prikri, Marta pa je milo jokala. Na to so šli k orehu in so napolnili svoje košarice. „Mati bodo veseli,“ djál je Andrej, „ko bodo videli toliko orehov!“ „Oh,“ pravi Marta, „mati so o času, ko orehi dozore, vselej žalostni, ker se spominjajo ranjcega Bogomira. Ko zagledajo te orehe, bedo gotovo prav britko jokali!“ Oče je hotel iti zdaj zopet domov. Andrej pak pravi: „Ljubi oče! prosim vas, pojdite z nama gori na oni hrib, tam moremo videti gotovo daleč okoli.“ „O, storite to, ljubi oče!“ poprosi Marta. „Posebno krasen razgled na deželo mora biti od tamkaj.“ Oče je šel z njima na goro. Bil je kaj lep, čist jesenski dan. Nebo je bilo tako jasno in modro, in zrak tako bister in prozoren, da so je videlo v največjo daljavo. Pogled na daljne deželo je otroka očaral. Andrej, čudeč se, zakliče: „O, kako čisto in natanko, kako lepo in krasno se mi vidijo — čeravno mnogo manjši — hribi in doline, skale in gozdi ter mnoge naselbine, gradovi in stolpi! Lepše jih slikati — ni mogoče.“ — „In naša vasica,“ dé Marta, „kako majhna se nam vidi iz tolike daljave! Kako je lična in prijazna! In naša hišica, jo li vidiš tam, Andrej? kako lepo bela in snažna stoji mej zelenim drevjem! Kako majhna se nam vidi! Okna so kot črne pičice; zdi se mi, da ni večja od kocke, s

kojo igramo. Kako pa je jesen zelene gozde deloma uže tako lepo pisano obarvala! In le poglej, dalje notri v deželo, sinje gore, ki se visoko dvigajo proti nebu, ki jih pa iz naše vasi, zavoljo bližnjih, ogozdenih hribov nismo v stani videti. Kako lepo je vendar Bog vse naredil! Kako dobrotljiv je! Res, lepo je na svetu, a kako lepo mora biti še v nebesih!“

Andrej se je zdaj obrnil proti širocemu morju, in ves zavzet zakliče: „Oče, glejte, kaj je to? Tam se vzdiguje dim iz morja! Oče je videl dim, ki se je visoko kviško valil, a veter ga je nekoliko v stran zaganjal. Ta dim pa je prihajal ravno od Bogomirovega požara na skalnatem otoku. Ali oče je djal: „Ne vem, kaj bi to bilo; bojim se, da gori kaka pomorska ladija!“ „O Bog,“ dé Marta, „to bi bilo strašno: Bog se naj usmili ubozih ljudi! Ne morejo ubežati ognju, da ne poginejo v vodi!“ Oče je gledal neprenehoma tje. Solnce je stalo od strani, morje pa se je svetilo kot raztopljeno srebro. „Zdi se mi,“ pravi oče, držeč roko nad očmi, „da vidim tam v morji tamno piko, iz katere se dviga dim. Jo li tudi vidita?“ „O da,“ odgovori Marta, ki je imela prav bistre oči, „dobro jo razločim, dva vrha ima.“ — „Tudi jaz jo vidim,“ pravi Andrej, „jeden vrh je višji kot drugi.“ „To ni ladija,“ pravi oče, „ladija je drugačna in v takošni daljavi bi tudi ne bila videti tolika. To je kak otok, o katerem pa dosihmal ničesa vedel nisem. Tam morajo bivati ljudje; kako bi se sicer dvigal dim?“ „Moj Bog,“ dé Marta, „kaj, ko bi tamkaj živel naš ljubi Bogomir?“ „O,“ reče Andrej, „skoraj gotovo, da živi! Saj ravno proti tej

strani ga je gnal vihar.“ „O koliko veselja bi bilo, ko bi Bogomir še živel!“ odgovori Marta in je veselja in strahu čisto obledela. „Pri Bogu ni nemogoča nobena stvar,“ rekel je oče; „mogoče, da ga je Bog še ohranil!“ „Veslajmo toraj naglo tje,“ pravi Andrej, „in pripeljimo ga semkaj!“ „To ni tako lahko, ljubi Andrej!“ reče oče, „toda poskusil bom. Prej pa si moram preskrbeti večji čoln ter previdne brodarje. Idite, peljimo se urno domov!“

Oče se je naglo odpeljal sè svojima otrokoma domov. Vsi trije so pripovedovali materi, kar so si veselega obetali. Mati je bila uže vsled tega malega upanja vsa iz sebe; da, samo upanje zdelo se jej je uže gotovost. Drugi otroci so bili polni veselja. Starši so skupaj sklicali sosede. Misli teh mož pa so bile zelo različne. „Kaj,“ pravi jeden najbolj glasnih, „odkod naj bi otok sem prišel? Kar živim, še nisem ničesa čul o njem. Gotovo je bila kaka goreča ladija.“ „Ne,“ zakliče drugi, ki je hotel vse boljše vedeti, „ne, ladija ni bila, ampak ognjena gora. Slišal sem, da so uže mnogokrat nastale v morji čez noč takošne gore. Lepo bi se nam godilo, ako bi se tje peljali, Izbljuvani plamen ter goreče kamenje bi nas kmalu končalo.“ „Naj si bo uže ladija ali gora,“ povzame tretji, „za tisoč goldinarjev bi ne šel tako daleč po morju s takim čolničem, kakoršne imamo mi.“ „Ako mi daš sto goldinarjev, Filip!“ odgovori četrti, „grem in v nevarnost postavim svoje življenje; za manj pa tega ne storim.“

Stari, pošteni Tomaž veleva jim biti tihim in pravi: „Boter Filip, jaz grem s taboj, tu imaš mojo roko. Bogomir je bil zmiraj

ljub dečko, in jaz sem njegov krstni boter. Ni sicer gotovo, da, komaj verjetno je, da bi še živel, a mogoče je vendar. Zato je vredno, da poskusimo nevarno vožnjo. Ta, ki nas k temu osrčuje, nam bo tudi pomagal izvršiti!“ Peter, čvrst, krepak mlad mož je zdaj rekel: „Ker greš ti, Tomaž, ž njim, grem tudi jaz. Tù je moja roka! Ako sem že večkrat šel v nevarnost, da sem nalovil nekoliko revnih rib, grem tudi zdaj, ko dobro delo s tem storim. Za denar pa ne prodajam svojega življenja. Ničesa ne tirjam. Kajti, dokler bom živel, me bo veselilo, ako nazaj dobimo blazega mladenča; to veselje bi me dovolj odškodovalo.“ „Bog nam daj včakati to veselje!“ dostavi Tomaž. „Ako veter in vreme tako ugodno ostane, kot je danes, odrinemo jutri zarano.“

Drugi možje so se razšli; a gredoč so z glavo majali ter obetali nezgodo. Pogumna moža Tomaž in Peter pa sta ostala še pri Bogomirovem očetu in sta se še dalje razgovarjala ž njim o jutrajšnji vožnji. Mati Marjeta je med tem pripravljala živež za pot. A Tomaž je dejal: „Pusti to, za to vožnjo vzamem uže tako svojo večjo ladijo z jadri seboj, in to sebi pridržim, da jo tudi z vsem potrebnim oskrbim.“ Drugo jutro je bilo lepo, in vlekel je ugoden veter. Mati in otroci so spremili očeta in moža do ladije. Ko so vstopili, reče mati: „Jaz in moji otroci bomo med tem neprestano molili, da se srečno vrnete. In Bog daj, da seboj pripeljete tudi mōjega ljubega Bogomira.“ Razpeli so jadra, odrinili od kraja in peljali se mimo „Zelenega Otoka“ ravno proti mestu, kjer je Bogomirov oče

videl tamno pičico na morji, katere pa zdaj še niso mogli videti. Ko so bili miljo daleč od „Zelenega Otoka“ prišli, zagledali so jo, in bolj ko so se jej bližali, bolj natanko so jo razločili, prihajala je zmiraj večja. „Bratje,“ vsklikne Peter, „da, to je otok; le urno veslajmo. Vesla in jadra naj pripomorejo, da prej dospemo tje.“ Vozili so hitro. Na jedenkrat pa zavpije Tomaž: „Stojte, jadra skupaj, tukaj je polno skal v morji; prav previdni moramo biti, sicer se ladija razbije. Večje ladije, kakoršne imajo kupci, bi obtičale tukaj, ali še celo razdrobile se.“ Vesljali so in se močno trudili, da so slednjič srečno prišli skozi te skale. Peter je prvi skočil na otok, rekoč: „Tu imamo zdaj otok in ako Bog dá, bomo našli tudi našega Bogomira. Kar z Bogom in iz ljubezni do ljudi pričnemo, to tudi srečno končamo.“

Tudi druga moža sta šla iz ladije in sta jo z vrvjo privezala okoli neke skale. Tomaž je ogledoval strašne, nerodovitne skale in je zmajal z glavo, rekoč: „Tú ni dobro bivati, ako se je ubogi Bogomir rešil na te skale, ne vem, kako bi se bil mogel preživeti tukaj tri leta.“ Preiskovali so otok, plezali so čez skale in šli v globoke grape. Slednjič so prišli vendar na neko obhojeno pot in zapazili so v skalo vsekane stopnice. Šli so navzgor; bila je pot ravno proti Bogomirovej votlini. Oče je prvi hitel; strah in upanje sta navdajala njegovo srce. „Dobrotljivi Bog,“ mislil si je, „ako ubogi deček še živi, je to gotovo čudež Tvoje dohrote in vsegamogočnosti! Le Tvoja očetovska skrb za vse, kar živi, ga je tukaj vzdržati mogla.“

Jednajsto poglavje.

Gósti.

Bogomir v svojej žalosti vso noč ni zatisnil očesa. Ko se je daniti jelo, ter je prijazna jutranja zarja polagoma razsvetlila nebo, postalo je tudi v Bogomirovem tužnem srci svetlejše. „Ljubi Bog,“ je djal, „kakor pošiljaš iz tamne noči jutranjo zarjo, tako boš znal narediti tudi iz moje žalosti veselje. O, takrat, ko sem povžil zadnji oreh, bil bi skoraj obupal, bal sem se, da bom moral lakote umreti, in sem pretakal britke solze. A Ti me nisi zapustil! Pomagal si mi, da sem se z ribami preživel. Zdaj, ko mi je vstavljen lov, in zopet ne vem, s čem naj se hranim, boš kako drugače zame skrbel. Saj ne zapustiš teh, ki v Te zaupajo!“

Ko je bilo solnce izšlo ter je lepo in krasno na nebu plavalo, šel je Bogomir v svojo malo skalnato dolino, da si ogleda pogorišče. Trata je bila pokrita s pepelom, iz žrjavice pa, ki je pod pepelom tlela, se je še kadilo. Skale okoli so bile dima in saj očrnele, ves les je bil pogorel in od lepih jelk je bilo le malo še videti. Samo križ na skali ni bil pogorel. „To je lepo,“ djal je Bogomir, „to mi je ljuba podoba! Ko postane vse prah in pepel, da, ko bode nekdanj ves svet z ognjem končan, ostaja nam vendar še izveličanje, ki ga nam je Odrešenik pridobil, ki je na križi za nas smrt ljubezni trpel.“

Bogomir je pokleknil pred križ ter molil: „Ljubi Oče nebeški! Odpusti mi, da sem tako obupoval ter bil tako malosrčen, da se nisem

koj spominjal izgleda Tvojega ljubega Sina. V svojej nepopisljivej britkosti se je popolnoma vdal v Tvojo voljo. Jaz sem sicer tudi v velikih skrbah in grozen strah me navdaja, ako mislim, da se nimam s čem preživeti. A, kakor je molil On, moliti hočem tudi jaz: Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene; vendar ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi! Ako nočeš, da gre mimo mene ta kelih, o, daj mi vsaj kapljico tolažbe, kajti, da bi zahteval angelja tolažnika, bilo bi vendar preveč!“

Med tem, ko je Bogomir tako molil, prišli so trije možje v njegovo skalnato dolino, in so ga videli v njegovej samotarskej obleki s povzdignjenima rokama klečati pred križem. Bogomir pa je bil tako zamišljen v svojo molitev, da jih ni zapazil. Pogumni Peter ga je prvi zagledal in je tiho zašepetal onema: „Glejta! tamkaj kleči pobožen samotar in moli. On bi nam znal kaj pojasniti; njega bomo vprašali.“ — „Hej, pobožni brate,“ je zaklical glasno, „veste nam povedati, je li živi na tem otoku nek Bogomir?“ Bogomir se je prestrašil, ker je tako nagloma zaslišal človeški glas, ki je zaklical njegovo ime. Ozrl se je, spoznal svojega očeta, in hitel mu je naproti. Okoli vratu se ga je oklenil ter glasno zavpil: „O, moj oče!“ Oče in sin samesega veselja dolgo nista mogla spregovoriti; oba sta se milo zjokala. „O, preljubi oče,“ djal je slednjič Bogomir, „ko sem Vas zagledal, zdelo se mi je, da vidim angelja, ki mi ga je Bog v pomoč poslal ravno v največjej sili!“ Z enim glasom sta hvalila Boga, ki ju je zopet vkupaj pripeljal.

„No, no,“ djal je zdaj Tomaž, „poglej nekoliko tudi naji, ljubi Bogomir! Ne poznaš li več svojega krstnega botra?“ Bogomir je prisrčno pozdravil svojega botra. Na to je rekel tudi Peter: „Bog te sprimi, ljubi Bogomir! Daj, da te jedenkrat dobro ogledam; Saj dobro izgledaš, tudi zrastel si precej. A, za Boga, kje si li dobil to samotarsko obleko in kako si se mogel preživeti na tem otoku, ki je pravi zmajevi brlog?“ Ne, da bi na to odgovoril, vprašal je Bogomir svojega očeta: „Kako je z mojo ljubo materjo? Kako se godi bratom in sestram? Kako to, da pridete tako nepričakovano in nenadoma semkaj?“ — „Vsi so zdravi,“ djal je Tomaž, „in se bodo nepopisljivo veselili te zopet videti. Ali, naj bode konec teh vprašanj, sicer ne končamo. Ti pa, Bogomir, povej nam najprve svojo dogodbo. Potem ti hočemo tudi mi povedati, kar se je mej tem doma godilo. Glej! tam na skali s križem je trata lepo zelena in ni pepela na njej. Tam bomo sedli in poslušali, kaj se je tebi dogodilo.“ Tje so šli ter sedli na trato. „Tako,“ je djal Tomaž; „zdaj prični, Bogomir!“

Bogomir je vse povedal, kar ga je bilo zadelo, od tedaj, ko je svojega očeta zadnjič videl, do trenutka, ko ga je zopet zagledal. Prav obširno je pripovedoval, kaj se mu je prigodilo, kaj je mislil in delal, posebno, kako je v svojih velikih stiskah Boga prosil, in kako ga je Bog vselej rešil iz stiske. Mej govorom pritekla mu je marsikaka solzica in tudi oče si je večkrat obrisal oko; proti koncu pa je djal: „Bog, bodi zahvaljen, da te zopet imam, preljubi Bogomir, in da si —

kakor iz tvoje povesti spoznam — na tem otoku, očitno boljši postal, kot si bil doma.“

Tomaz, ki je prav pazljivo poslušal ter v priznanje večkrat z glavo prikimal, je dejal: „Da, res, ljubi Bogomir, pobožnejši in boljši si postal na tem otoku! Se še spominjaš, kako sem ti nekdanj rekel: Bog te bo še v neko posebno šolo poslal? To se je zdaj zgodilo. Da, šola trpljenja je najboljša šola. V tej šoli si se učil še le prav spoznavati Boga, njega prositi, ga ljubiti ter se mu zahvaljevati za njegove dobrote. Veseli me mej družim to, da si — ko se je ljubezen do Boga v tvojem srcu bolj vnela — tudi na tem praznem otoku našel znamenja dobrotljivosti in prijaznosti božje, čeravno tu samo jelke in mah ter take cvetlice rastejo, kakoršnih bi si težko kdo za šopek nabral. Koliko več priložnosti bi imeli mi na vrtih in polji premišljevati modrost in dobrotljivost božjo, zdaj nad cvečim vrtničnim grmom, zdaj nad jablano polno cvetja ali sadja, zdaj na zelenem, pisanim travniku, zdaj na rumenej žitnej njivi! Tudi to me veseli, da si se učil bolj ceniti dobrote, ki jih deli Bog ljudem po ljudeh. Ko bi ne bil prinesel iz družbe človeške nekaj orodja, da, ko bi ne bil imel žebli'a ali igle, poginil bi bil na tem otoku. Ravno tako hudo, da, še hujše bi bilo zate, da se nisi učil prej, nego si sem prišel, v marljivem in skrbnem poduku spoznavati ljubega Boga. Da nisi imel spoznanja božjega, bi bil moral obupati. Iz tvoje dogodbe mi prav posebno še dopada črviček v kljunu onega ptička, in dim, ki se je dvigal s tega otoka. Kaj bi bilo manjše od črviča, kaj bolj ničevno kakor

dim! Ali, oni črviček te je učil loviti ribe, rešil te je lakote. Dim pa je bil za nas, kot znamenje na nebu, da mora biti tu otok ter kdo na njem, in mogoče, da je ta „kdo“ ravno naš ljubi Bogomir. Ta dim je okrajšal vso tvojo bedo. Tukaj je prst božji! Tako majhnih sredstev se poslužuje Bog, da izvrši velike reči. Češčena bodi njegova sveta previdnost!“

Vsi so vtihnili ter v srcu molili Boga, ki svojo božjo modrost v človeških dogodljajih tako krasno razodeva. Čez nekaj časa pravi Bogomir: „Dim od požara je bil toraj vzrok, da ste z dežele sem prišli! Moj Bog, meni se je zdelo, da je ta požar največja nesreča zame! Prav resno sem premišljeval, kaka nesreča bi znala priti iz tega, a ničesa nisem našel. Zdaj pa dobro spoznam, da je bil moja največja sreča. Vresničilo se je, da pride sreča iz nesreče. Res, Bog zna vse v boljše obrniti!“ „Pač res,“ dejal je Peter; „zatoraj mislimo pri vsakej nesreči, da pride prej ali kasnej gotovo kaj dobrega iz nje; v slehernej žalostnej dogodbi vdajmo se brez skrbi v voljo božjo!“

Bogomir je na to vprašal, je li so videli dim na otoku s sube dežele. „Ne, to bi bilo skoraj nemogoče,“ dejal je oče. Razložil je, kako se je na otok peljal, da je, ker so orehi dozoreli, Andreja in tudi Marto seboj vzel, in kako je šel na njuno prošnjo na goro onega otoka. Bogomir je dejal: „Še veste, ljubi oče! kako lepo priliko ste mi povedali pod tistim orehom? Dejali ste: Vsako trpljenje je podobno orehu, ki hrani pod grenko in trdo lupino sladko jedro. Prav ste imeli. Res,

prav grenko in bridko je bilo zame, ko sem prišel na ta otok; ali zdaj vendar okušam sladko jedro, Prav koristilo mi bode, da sem bival tu; mojemu trpljenju sledi zdaj veselje.“

Peter pa se nasmeje rekoč: „Tacih grenkih, trdih orehov sem pač uže veliko dobil v svojem življenju. Ko dobim zopet kak oreh, spominjal se bom zmiraj te prilike.“

Bogomir je pokazal očetu in možema svojo votlino, svoj studenec, svoj ribnjak ter jim je ponudil za kosilo svojih rib. „Kaj lepe so te ribe,“ rekel je Peter, „teh se ne branimo. A danes moraš biti ti naš gost. Dobro smo se preskrbeli sè živežem. Grem po onej bolj pripravnej poti, nego je ta, po katerej smo sem prišli — k ladiji,“ čegar jambor je bil videti nad daljno skalo. Drugi so šli bolj počasi, prijazno razgovarjaje se za njim. Dospевši tje, dejal je Peter: „Lepi, zeleni mah naj nam bo ob enem mesto mize in stolov; kosilo je uže pripravljeno!“ Res, dovolj je bilo kruha, mleka, surovega masla, mrzle pečenke, pečenih rib ter družih jedi. Ko je Bogomir zagledal kruh, ga je bolj obveselil, nego vse druge jedi. Veselja se je zjokal, poljubil ga ter rekel: „O, ljubi kruh, kako lep dar božji si! Tri leta sem po njem hrepenel. Najbolj tečna jed za človeka. Kako hvalim Boga, da vidim zopet kruh! Kolikorkrat jemo košček kruha, ne zabimo zahvaliti se zanj Bogu!“ Sedli so vkup, jedli so in bili prav dobre volje. Toliko so si imeli povedati, da se je bil mej tem uže mrak storil in je mesec sklede, vrče in goste tako jasno obseval, da se je njih senca prav razločno poznala na zelenih tleh. Slednjič je rekel Tomaž: „Za danes bodi dovolj! Jutri

se bode, kolikor opazujem, veter premenil in potem se odpeljemo takoj domov. Naši ljubi domači so gotovo v velikih skrbeh ter nas težko pričakujejo. Zato pojdimo zdaj počivat, da jutri zarano ložej vstanemo.“ Tomaž in Peter sta šla v ladijo spat, kjer sta si iz jadra nekaki šotor naredila. Bogomir in njegov oče pa sta šla prenočit v votlino. Bogomir je bil silno vesel, ker je res videl svojega ljubega očeta v votlini, katerega je prej tolikrat gledal v sanjah. Tú sta se še dolgo razgovarjala; zahvalila sta se še jedenkrat Bogu za srečni dan ter sta zaspala uže veliko čez polnoči.

Dvanajsto poglavje.

Veselje iz trpljenja.

Komaj je jutro družega dne napočilo, prišel je uže Peter k votlini ter je zaklical noter: „Urno vstanita, pridita venkaj! Veter je tako ugoden, da si ne moremo želeti boljšega. Koj gremo v ladijo, da se odpeljemo domov. Takoj sta prisla iz votline. A Bogomir je še rekel: „Stojte še nekoliko! Prej, nego zapustim ta otok, moram se zahvaliti Bogu, ne samo za vse dobrote, ki mi jih je tukaj delil skozi tri leta, ampak tudi za vse trpljenje, koje mi je pošiljal!“ Pokleknil je pred svoj hišni altar, pred križ na skali ter ginjenim srcem in solznimi očmi hvalil Boga. Njegovemu očetu in tudi blazemu Petru je to tolikanj dopadlo, da sta tudi sama pokleknila ter pobožno molila.

Na to so šli vsi trije k morskemu obrežju. Tomaž je mej tem odsekal malo zeleno jelko, ter jo ravno kinčal z mnogimi višnjevimi in belimi, rudečimi ter rumenimi trakovi, koje je saboj prinesel v škatlici. Čudeč se temu, vpraša Bogomir, kaj pač pomeni tako lepo ozaljšano drevesce? „Ko smo odhajali,“ dé Tomaž. „obljubil sem tvojej skrbnej materi, da bom — ako te najdemo — to znamnje veselja postavil na ladijo. O! kako se bodo razveselili mati, ko uže od daleč zagledajo to veselo znamnje!“ Pisano, zeleno, drevesce je privezal vrh jamborja. Mej tem pa je Peter pripravil zajuterk. Na to so šli v ladijo ter se odpeljali domov. Naglo in srečno so se vozili; bolj pa, ko so se deželi bližali, in je Bogomir zagledal uže očetovo hišo, bolj se mu je treslo samega veselja srce.

A tudi na deželi pričelo se je veselo gibanje. Bogomirova mati, bratje in sestre stali so uže dolgo na obrežji. Ko so Bogomira zagledali, so ga prijazno z rokami ter klici pozdravljali. Vse, mlado in staro, je skupaj drlo. „Da, imajo ga,“ so klicali, in vsi so hiteli proti bregu. Ko je Bogomir na suho stopil, je vsa množica glasno zaukala. Veselje matere pa je bilo nepopisljivo, ko je svojega ljubega Bogomira, katerega je imela tri leta za mrtvega — zopet živega objemala. Sè solzami veselja močila mu je obličje. Tudi Marta in Andrej sta se silno veselila. Manjši bratje in sestrice pa niso več poznali svojega brata Bogomira; njegova ptuja obleka jih je nekoliko osupnila ter oplašila. A starši so jim prigovarjali, naj ga prijazno pozdravijo, in tako so postali kmali bolj zaupljivi ter so

se radostni sukali okoli njega. Možje in žene, mladenči in dekleta so mu v roke segali ter mu klicali „tisučkrat dobro došel“ in so mu srečo želeli k njegovemu prihodu.

Bogomir se je veselja izjokal. „Moj Bog,“ je rekel, „ne morem si misliti večjega veselja! Le tisto veselje more večje biti, ko pridemo enkrat v nebesa in nas izvoljeni tam tako ljubo ter prijazno sprejmejo!“

Mati je uže komaj čakala slišati kaj, kako se je mej tem godilo Bogomiru, zato je hotla iti ž njim domov, a ljudje jej tega niso pustili: „Tudi mi hočemo slišati njegovo čudno dogodbo!“ so klicali, ter ga peljali pod veliko lipo sredi vasi. Tú so ga prosili, naj se vstopi na klop, da ga vsi lahko vidijo, in naj prične pripovedovati svojo dogodbo. Vse ga je gledalo in veselilo jih je, da je bil mladi samotar do vseh tako prijazen, in ker je bil tako lepe in cvetoče rasti. Šepetali so si na uho, nekateri so pa tudi glasno djali: „Samotarji, kolikor smo jih do zdaj videli, so bili uže stari, plešasti in so imeli nabrana lica ter dolgo brado; ta pak sè svojim cvečim obrazom in gladkimi licami je kot mleko in kri; njegovi razdeljeni kodri vijejo se mu doli čez ramena, in tudi dolga, rujava suknja, čeravno resasta, poda se mu kaj dobro.“

Ko je vse potihnilo, jel je govoriti Bogomir. S prva je bil nekaj boječ, kajti, kot dečku mu je težko délo govoriti pred toliko množico; a njegovo polno srce olajšalo mu je kmali govor. Pripovedoval je tako živo in toplo, da so ga ljudje kaj radi poslušali. Pravil je, kako je bil v nevarnosti vtopiti se, žeje, lakote in mraza poginiti; kako je

obolel, kako mu je ogenj končal vse njegovo malo imetje in kako se je z nova bal umreti lakote. Povedal je, kako ga je Bog, — ker je v njega zaupal — rešil iz vsih nevarnosti. Sè solznimi očmi in s proti nebu povzdignenima rokama je povdarjal, da smatra to bivanje na samotnem otoku kot največjo dobroto božjo; da mu je na onih nerodovitnih skalah privetela največja sreča: sreča boljše spoznavati Boga; da so ga skale v morji učile, kar je najbolj imenitnega; kako naj odloži svoje napake, ter postane dober človek. „Resnično,“ djal je ginjenim srcem, „ravno tako sem Bogu hvaležen, ker me je poslal na oni otok, kakor, da me je od tam zopet nazaj pripeljal.“

Prav posebno je zatrjeval, da se je učil ceniti srečo bivati mej ljudmi, šele tedaj, ko je bil popolnoma ločen od ljudi ter čisto sam. Razodeval je svoje veselje, ker je bil zopet mej prijatelji, sosedi in znanci; pozdravil je prav pristrčno vse in končal z gorečo zahvalno molitvijo. Vsi poslušalci so naznanjali mej govorom svoje iskreno sočutje z njegovo osodo; zdaj so mu z glavo pritrdovali, zdaj se jokali, in časi so tudi s klici glasno odobravalij njegove misli. Koncem so vsi skupaj ž njim vred Boga hvalili, ter se počasi razšli.

Zdaj je šel Bogomir sè svojimi starši, brati in sestrami v očetovo hišo. Rosnim očesom stopil je, po tako dolgem prenehleji, zopet čez prag. Prišedši v sobo, so se začudili, ker so našli z jedili obloženo mizo. Bogati Tomaž je ukazal pripraviti pojedino, ker je hotel odzvzeti skrbnej materi za danes vse skrbi in stroške. Bogomir je moral sedeti mej svojimi, silno veselimi starši; zraven njih

sta sedela, vsak na jedni strani, Tomaž in Peter in potem za vrstjo Marta, Andrej in drugi otroci. Prinesli so marsikako jed, katere Bogomir cela tri leta ni videl; za vsako posebej je zahvalil Boga. Najbolj pa so ga veselile, ker uže leta ni videl družega sadu, nego jelkinih storžev — košarice polnih rudečih jabelk, rumenih hrušek, višnjevih češpelj in rujavih orehov; prav posebno pa krasno, bledorumeno in rudečevišnjevo grozdje. „Tudi okolica naše vasi, bila bi tako nerodovitna, kot óni otok, da je ne obdelujejo ljudje. Kamor se ozrem, povsod najdem nov povod, veseliti se, ter hvaliti Boga, da bivam zopet mej ljudmi.“

Po obedu šel je Bogomir po svojo staro, obnošeno obleko, kojo je bil postavil v kot in je rekel: „Preljubi starši, bratje in sestre, tù sem Vam nekaj prinesel sè svojega otoka.“ Starši, katerim to nič kaj dopadlo ni, so čudno pogledali, bratje in sestre so se smejali, Tomaž je z glavo zmajal. Peter pa je rekel: „Glej ga no, Bogomir! kaj je to? Te stare cunje bi bil pač lahko na otoku pustil.“ A Bogomir se je nasmejal, je odvezal culico, ter iz nje vzel svoje bičnate košarice. Ker jih je hranil v votlini, niso pogorele, in preden so bili odšli z otoka, zavil jih je skrivaj v svojo staro obleko. Postavil je košarice na mizo ter odkril pokrove. Vsi okolistoječi so se zavzeli, ko so zagledali toliko srebrnobelih biserov in živorudečih koral v košaricah. „Kaj vendar,“ djal je Tomaž, „saj si velik zaklad saboj prinesel, ljubi Bogomir! Ti biseri so vredni več nego tisoč goldinarjev. Nekateri so posebno veliki in prav lepi. Tudi korale

so veliko vredne. Zdaj sta, ljuba botra, rešena vse zadrege! S tem lahko poplačata ves dolg, ki sta ga prevzela s posestvom, zraven pa še lahko dobro preskrbita svoje otroke.“

„Ne tako!“ odgovori Bogomirov oče; „vidva, blaga moža, Tomaž in Peter, sta nevarnosti z menoj bratovsko delila, delita toraj tudi z menoj ta zaklad. Ko bi vaji ne bilo, ne imel bi niti Bogomira, niti teh biserov in koral. Tú imam tri kopicke, izvoli prvega Tomaž, drugega Peter, jaz pa vzamem tretjega za se, za ženo in za otroke.“

Ođ tistih mož, ki so se branili iti na otok z Bogomirovim očetom, prišla sta proti koncu kosila dva nepovabljena v sobo, da bi vjela tudi kak dober kos. „Da bi te koklja,“ rekel je ta, ki bi bil za 100 goldinarjev šel na morje, zdaj bi bil več kot 100 goldinarjev zaslužil, vse lase bi si izruval, da nisem ž njimi šel!“ „Ej,“ djal je drugi, ki ne bi bil za 1000 goldinarjev svoje kože v nevarnost postavil; „ne samo sto, več kot tisoč goldinarjev bi bil lahko zaslužil; za tak denar pa si uže tudi kaj upam“. „Pojta, pojta,“ reče Tomaž, „vsa, kolikor vaji je, nista toliko vredna; samopridna sta, in ako vaji kdo ne plača, ne ganeta ni roke ni noge za svojega bližnjega. Prav se vama godi, ako ničesa ne dobita.“

„Kar pa mene zadeva,“ nadaljuje Tomaž, „jaz ne sprejemem teh biserov! Bogomirovi starši so revni, in razun Bogomira imajo še šestero otrok. V greh bi si štel, ko bi le jeden sam biser vzal. Saj imam kolikor potrebujem, več pa ne zahtevam. Peter pak

mora vzeti ta častni dar, ki mu ga ponujajo. Potreben je, in spodobi se, da mu pomagamo in poplačamo pogum, s kojim se je podal v nemalo nevarnost.“ Peter je ginjenega srca sprejel obilno plačilo.

Hvaležni starši so še prigovarjali Tomažu, naj se nikar ne brani vzeti biserov in koral, ki mu pripadajo, a on je djal: „Pustita to! za takošne reči se malo menim. To, kar je Bogomir sè svojega otoka domov prinesel, so biseri in korale. A, še bolj dragocenih zakladov si je tam nabral: spoznanje božje, zaupanje v Boga, ljubezen do Boga in do ljudi! To so pravi biseri, o katerih evangelij govori. Hrepenimo tudi mi po teh biserih! Očitno spoznam, Bogomirova dogodba me je v dobrem, zlasti v zaupanju na Boga zelo potrdila, in to li je dovolj velik dobiček, ki mi več koristi, kot vsi biseri širocega morja in vse korale, kolikor jih je po skalah v morji. Da, prijatelji moji, božja milost in usmiljenje je bolj veliko in bolj neiznajdljivo, nego morje, iz kojega biserov dobivamo. Naše zaupanje v Njega bodi toraj neomahljivo in trdno kot one koralne skale v morji, ki se nikdar ne omajejo“.

Bogomir je stopil zopet v človeško družbo. Kar se je na otoku učil v samotnem premišljevanji, spolnoval je zdaj v dejanji. Noševal se je kot drugi mladenči v vasi; pomagal je koške plesti svojemu očetu in ribe loviti botru Tomažu. Postal je izgled krepostnega mladeniča, veselje, podpora in ponos svojih staršev. Tomaž, ki ni imel otrok, dal mu je svoje posestvo in ribištvo. Bogomir je postal vrl mož, poln ljubezni do

Boga in do ljudi; kot najbolj poštenega hišnega očeta in največjega dobrotnika revežev spoštovali so ga vsi v vasi, ter ga hranili še dolgo v blagem spominu.

KAZALO.

	Stran
I. Zeleni otok	3
II. Vihar	10
III. Skalnati otok	13
IV. Potovanje	16
V. Lakota	21
VI. Skalnata votlina	26
VII. Prijatelj v samoti	31
VIII. Novo trpljenje in težave	39
IX. Velika nesreča	44
X. Daljni prijatelji	50
XI. Gósti	56
XII. Veselje iz trpljenja	62

